

|| ფასი 25 კპკ. ||

იანვარი 18

|| 1925 წ. № 2 ||

3. ი. ლენინი

გარდაცვალებიდან ერთი წლის შესრულების გამო
(წერილი ილენინი და ხელოვნება“ იხ. შემდეგ ნომერში).

შინაარსი:

სახელმძღვანელო:

მეთაური—ქართული დრამა.

იოსებ იმედაშვილი—მსწველებელი თავის ადგილზე!

ბიკტორ თევზაია—„მოწაფის ხმა“ № 1—6.

შ. ი.—ძე—აპარის ქართული თეატრის ბელი.

თეატრი:

მ. ს.—ძე—ვერფელის „შპიგელმენში“-ს დადგმისთვის.

ნინო ჩხეიძე—ქართული თეატრი.

იოსებ არიმათიელი—სალამი ქართველ ებრაელთა პირველ ნაბიჯს!

პ.წ.—ხათეატრო მიწოდება.

სიტყვაპაუზაშული:

ვახილ ზარნოვი—გადატყდა ხმალი, ისტორიულ რომან-ნიდან.

ვარ. რუხაძე—პირველი მსხვერპლი, პოემა.

ბ. პელაშვილი—უყვართ მუდამ...

მ. უზნაძე—ნოემბრის წიაღში.

მსახვრობა:

ალ ციმაკურიძე—ჩვენი მხატვრობის შესახებ.

კინო:

პაიუს პელი—ქართული კინო-ხელოვნება და მისი გზები.

ღარმაზურაძე:

ქ. გელეიშვილი—გოგია უშვილი, ევ. ნინოშვილის მი-თხრობიდან, დრამა 2 მოქ.

საღ რა კეთილბაზ—მინ რას აკეთებდა:

ელაივა—ქართული საგანმანათლებელი თეატრი.

შ—მისა ცხაკაიას სახელობის კლუბი.

ღ—ლი—ღუშუიის თეატრი.

შემთხვევითი:

ტარიფი—სალომე ჩხეიძე.

მიიღება 1925 წლის ხელის მოწერა

სამხატვრო-სათეატრო-სახელოვნო სურათებიან ჟურნალ

„თეატრი და ცხოვრება“-ზე

1910 წ.

XV წელიწადი გამოცემისა

XV

1925 წ.

სარედაქციო კოლეგიის პასუხისმგებლობით და

საუბეთესო თანამშრომელთა მონაწილეობით

იუზოგრისტულ განყოფილებით

„თეატრი და ცხოვრება“-ს წლიური ხელისმომწერი მიიღებენ: ყოველკვირა ჟურნალ „თეატრი და ცხოვრება“-ს, სულ 52 №-ს წლის განმავლობაში, ხოლო ყოველ სამ თვეში ერთჯერ უფასო პრემიას—წელიწადში ოთხ წიგნს „ცხოვრების სარკე“ რომელშიაც დაბეჭდილი იქნება სარედაქციო კლასიკური და თანამედროვე ჩრეული პიესები.

ვიცავ მსურს მომავალ 1925 წ. განმავლობაში ჟურ. „თეატრი და ცხოვრება“ და პრემია „ცხოვრების სარკე“ მიიღოს, იანგრის გასვლამდე უნდა მოაწეროს ხელი, რათა ვიცოდეთ რამდენი წიგნი გამოვეცეთ,—საპრემიო კრებული მხოლოდ ხელისმომწერთათვის დაიბეჭდება:

„ცხოვრების სარკე“ ცალკე განსაცხილათ არ გამოვა.

„თეატრი და ცხოვრება“ გაგზავნით, ოთხივე დამატებით, ეღირება წლიურად—10 მან., ხელის მოწერის ფულის შემოტანა ნაწილ-ნაწილად შეიძლება: ხელის მოწერის დროს—3 მ., აპრილის 1-ისთვის—2 მ., მაკათვის 1-ისთვის 2 მან., ოქტომბრისთვის 1-ისთვის—3 მან., თითო № 25 ქ. ხელის მოწერა მიიღება რედაქციაში (ტფილისი, სასახლის ქ. № 5, მეორე სართული,—შესავალი—ძველა ქართული თეატრის—(ახალი კლუბის) მხრივ. მისამართი ფოსტით: ტფილისი, სასახლის ქ. № 5, რედ. „თეატრი და ცხოვრება“-ისთვის იმედაშვილს. რედაქცია ღია: დღით 9—3 ს., ნაშუადღევს 5—7 ს.

პასუხისმგებელი ხელმძღვანელი: სარედაქციო კოლეგია.

რედაქტორ-გამომცემელი იოსებ იმედაშვილი.

1910—1925

წელიწადი XV

№ 2

(359)

ფასი 25 კაპ.

„თეატრი და სცენაზე“
 ყოველკვირეული სურათებიანი
 ჟურნალი.
 რედაქციის მისამართი: ყოფ. ქართული თეატრი—სახალისი ქ. № 5,
 „ახალ კლუბი“-ს ეზოში.
 ფოსტით: ტფილისი, რედაქცია
 „ოქატრი და გზავრება“,
 იოსებ იმედაშვილს.

თეატრი, პედაგოგია, მუსიკა, მხატვრობა, ჟანრაჟები, საზოგადოებრივი სემოქმები.

დაარსდა 1910 წ.

ი ა გ რ ი ს 18

გამოცემა 1926 წ.

ქართული დრამა

მსახიობთა ამხანაგობამ ერთი დღე ოშოვა სახელმ. ოპერის თეატრში და უკვე ხუთი წარმოდგენა გამართა, ხალხი ბლომად მიიზიდა, და, მიუხედავად იმისა, რომ რეპერტუარი ვერა შერჩეული, დამსწრე საზოგადოება კმაყოფილი რჩება, რაიც, სხ. შორის ჩენი მსახიობების პუნებრივი ნიჭით აიხსნება: ამხანაგობის ყოფილ წევრ-მსახიობთა სცენაზე გამოჩენას, მათს თავისებურებას, ქართულ გამოთქმის მზურვალე ტაშით აჯილდოვებს.

სცენასა და პარტერის გულისცემა ვეერთიანებულია: მსახიობსა და მყურებელს ერთი მეორის ესმის.

ეს უდიდესი ჯილდოა ქართველი მსახიობის. მაგრამ მარტო ზენაარი სიყვარულით ვერ ისაზრდოვებს მყურებელი, მით უმეტეს სასცენო ხელოვნება.

საქირაა მტკიცედ გარკვეული რეპერტუარი, შერჩეული პიესები.

ეს უნდა მოხდეს ვიღაც თონე ცხელია, ე. ი. ვიღაც ქართველი მყურებლის გული თავის საყვარელ მსახიობზე შემსკვალულია

კარგი რეპერტუარი ხელოვნურ დადგმაში, — ი რა უნდა იყოს თანამედროვე თეატრის მრწამსი.

ქართული დრამის მსახიობთა ამხანაგობამ კიდევ ერთხელ დაამტკიცა თავისი დიდი დამსახურება სამშობლო ხელოვნების წინაშე და საქირაა დროით მიეტეს სათანადო დახმარება: 1) თეატრი უფასოთ და 2) სუბსიდიით.

უკვე გამოირკვა მათი სახე, ქართველი მოთეატრო ხალხის სულისკვეთება და ამას ანგარიში უნდა გაეწიოს.

მასწავლებელი თავის ადგილზე!

ძლივს მასწავლებელმა ხმა ამოიღო! მდგომარე წლის იანვრის 4-ს სახელმ. საოპერო თეატრში ზემით გაიხსნა სრულიად საქართველოს სახალხო მასწავლებელთა პირველი ყრილობა, რომლის სხდომები იანვრის 8-დენ განათლების მუშაკთა დარბაზში სწარმოებდა.

საგანგებო მოხსენებებით გამოვიდნენ მამია ორახელაშვილი, ფილიპე მახარაძე, მარიამ ორახელაშვილისა, გ. ყურულიშვილი.

ამხ. მამია ორახელაშვილის სიტყვები, რომ თუ ერთმანეთს გული არ გადაუხსენით, არ ესთავით—რაღა გვაწუხებს—ვერაფერს გავაკეთებთ, მიზნის მოხედა. და მასწავლებელიც ამეტყველდა.

გამოირკვა, რომ დღემდე თუმცა ჩენი სახალხო მასწავლებელი ნივთიერად შევიწროვებული იყო, ზოგ შემთხვევაში დატყუარდებოდა, იგი მაინც მუდამ თავის ადგილზე იდგა, ვითარცა მტკიცე წესიერებაში აღზრდილი ჯარის მორიგი გუშაგი.

მან—ჩვენმა სახალხო მასწავლებელმა—განვილო ოთხიოდენ მშუთავიერ ცხოვრებაში შესძლო სულის სიმტკიცის შინაჩრება და მეცნიერების ჩუქურბულ ჩირაღდანით მოზარდი თაობის წინ გაძლიოლა.

კიდევ უფრო სასიხარულო ის იყო, რომ თითქმის მთელი მასწავლებლობა ერთის დიქრით გაერთიანებული, ერთის რწმენით გამსჭვალული, თვისი მოვალეობის აღმასრულებელად მოსინადა.

მათი ესიტყვო, რუმა გამოიმეტყველებაჟი ცითთქმის შთავაგონებდათ, ჩვენ ჩენი მოვალეობა ვიცით,—ჩენი უდიდესი საქმე გეხსოვს: ჩენი სამშობლო გვეყნის მშრომელი ხალხის სიბნელესთან ბრძოლა, მისი მოზარდი თაობა სწავლა აღზრდა...

ამჟამად ჩვენს ქვეყანას უდიდესი მიზანი აქვს სახელი: ხალხის სიბნელს მტკიცედ შეგერძოლოს, რომ რევილუციის ათის წლის თავზე წერაკითხვის არც ერთი უკიდინარი არა ჰყავდეს რესპუბლიკაში.

განათლების კომისარიატი, პოლიტგანათლების მთავარმართებლობა, ჩენი ქვეყნის სხვადასხვა აღმასკომები უკვე შეუდგნენ ამ საქმეს.

მაგრამ ყველა ამითი ნამუშევარი ისეთის წარმატებით ვერ წარმოებს, თუ ჩვენი სახალხო მასწავლებელი არ ჩაერთა საქმეში ჩვეულებრივი უანგარობით (აქ არ გამოდგება „ჩინოვნიკი“ მასწავლებელი), თუ მან თვითმოქმედება არ გაითავსებ, როგორც ეს ჩვენმა ძველმა ხალხს.ნამ მასწავლებლებმა იცოდნა, ხოლო ამ ხანად ჩვენის ქვეყნის ზოგიერთ კუთხეში ზოგიერთ მასწავლებელს გამოუჩენია. დღევანდამ ჩამოვლია წერა-კითხვის უკოდინარობის მოსაპოვებ მუშაობაში.

ეს უკოდინარობა ჩვენი უდიდესი მტერი და ყველას მოუწოდებთ ამას შეგბრძოლოს!

თქმა არ უნდა, არა კმარა ხალხს მხოლოდ წერა-კითხვა ასწავლო, —საჭარია თანამედროვე მეცნიერული და საზოგადოებრივი ცოდნის წიგნების კითხვისაც დააწავა, რომ გონება მისი ახალის სხივით გაშუქდეს.

აი, სხვათა შორის, სახალხო მასწავლებლის დიდი დანიშნულება და ჩვენ გვეჯერა, რომ ჩვენი სახალხო მასწავლებელი ამას შესძლებს, რადგან იგი თვის ადგილზეა.

მაგრამ, ნათქვამია, ცალიერი ტომარა ფეხზე არ დადგებაო, —თუ მასწავლებლის ნივთიერი მდგომარეობა დროით არ გაუმჯობესდება, რაც უნდა დიდი იდეალისტი იყოს, სიმშვილით გადირძებება. ამიტომ ყველას უნდა მოაკლდეს და მასწავლებელი კი უზრუნველყოფილი შექმნეს. განათლების უწყებამ გასულ წელს სოფლის მასწავლებელთა ჯამაგარს 60% მოუხატა, მაგრამ ეს არა კმარა:

როგორც ლენინმა სთქვა, ჩვენი სოფლის მასწავლებელი ისეთ პარობებში უნდა ჩაეყენოთ, რამ არც ერთ ბურჟუაზიულ ქვეყანაში არ იყოს. და ეს ასეც უნდა იქნეს.

ჩვენ გვეჯერა, რომ მუშათა და გლეხთა შვილების აღმზრდელს საბჭოთა ხელისუფლება უზრუნველყოფს: **ხორცილად დააპურებს** მისს, ვინც ჩვენი მშრომელი ხალხის მომავალს **სულიერად** აპურებს!

გაუმარჯოს ჩვენს სახალხო მასწავლებელს!
გაუმარჯოს მისს ნათესს—ჩვენი ქზრომელი ხალხის სწავლა-განათლების სხივებით დავეცირავინება!

იოსებ იმედაშვილი

„გ ა დ ა ტ ყ დ ა ხ მ ა ლ ი“

(ხტორიული ჯომანიდან)

აღლია ხშირად დადიოდა გოდერძთან; უფლიდა მას: წყლულს უწუქედნა, ახალხალ წამალს ადებდა. ნაჭრეგნა პირი მორჩენისკენ ქმნა.

— ჩემო ქალო, აღარ არის საჭირო ესე ხშირად ვიარი: აღარც იმდენი მოცლა მაქვს: ბევრი ვაყვაცია იომებში დიკრილი, ყველას სჭარია შევლა, წამლობა, უთხრა ძიძილას.

— მაშ ეხლა...

— აი წამლები. კარგად მომისმინე! დაისომე, როდის უნდა ახმარო ესენი, ან როგორ შეუფერო ავადმყოფს.

მისცა დარიგება მოვლისა და წამლობის შესახებ. როდესაც ქალმა გადაატილა ხუცესი ქისკარამინი, მიან გაუმოვრა დარიგება.

— თავადაც მორჩება იარა, რახან პირი მომზრალდა, მაგრამ მალომ ააჭკარებს განკურნებას და ეს მეტად საჭიროა ეხლა, როდესაც თითო მაგისთანა ვაყვაცი თითო ლაშქრად უფირს ქვეყანას.

— მაშ მალე გამთელდება გოდერძი?! შეგეთხრა ქალი აღტაცებით.

— ჩქარა მორჩება! ჰაი, ჰაი გამთელდება, როდესაც მაგისთანა ლეთის შვილი ადგებარ თავს. ამა კარგად მოუარე ჩვენს ძვირფას კუბუკს!

— სასმელი რომ მოითხოვოს?

— ეხლა შეიძლება. პატარა ყანწი არაყი, წიწწანით ლული.

— გოდერძი მეტს არ სვამს კარგადმყოფიც.

— ახალი ვაყვაცია და ვნაყო, თუნდაც ერთი ხედეს: უსასმელოდაც დღეს თქვენი სისხლი.

— ქალო, ძიძილავ! საკარათნის რად არ მიართმევ ჩვენს ძვირფას სტუმარს? გადმოხსება დისახლისმა, რომ ჩვენი დამკლავებელი გადმოჩნდა თავის საწყველით ხელში.

ქალი გამოტრიალდა ჯეირანივით ყველმორეგებული და გამოერბენინა მიმავალს ლულით საცხე ჯამი.

— დმერთო დიდებულო, იაღრის მადლო და ძალო! შეეწიე ამ ოჯახს, სიხარული გ უმრავლევ, მტერი დაულოე, უთხინე ხალხის მოქირანაშუღე გოდერძს, დაალოცო კარიაული.

და მიჰმართა ქალს:

— თუ გოდერძი სულ ხმალზე არ იყურებოდეს, დეშმანთან მარად ბრძოლაზედ არა ფიქრობდეს, გადაპრევედა შენი სიტურფე; აღარ მოგშორდებოდა გვერდიდან. მაინც საით წაუთვა ვაყვაცი ცეცხლიან თვალუბს?!

ქალმა ქუთუზ წაშწამით ჩამოწერა მელნის მორიგნი.

მალე მოჯობინდა გოდერძი, შესძლო ყავარჯნით ეზოში გამოსვლა. მაისის მზით გამთბარი ტყის ჰაერი უაღრესებდა ნაეფლებს, დლითილად აწვეთდა ძარღვებში ძალს. აღლიან ერთხელ-ღა დასკირდა გამოსვლა დილულოთ-სოფელში. შესძლო კუბუკმა ცხენზედ შეგდომა.

— ეხლა კი წავალ ჩემს გზაზედ, აღლიავ! შენს საკეთეს ხალხს გავაღუბნე.

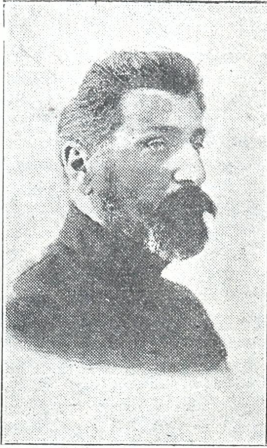
— არა, ვერ! ერთი კვირაც უნდა მოიცალო: აბჯარ-აბჯარი დაქვლის ახლად შესორკეულ ნაჭრეფს. მე რომ შენხელა ვიყო და შენ ადიგლას, არ გავეშურებოდი, გულის არ დაუყოლდი თავდადებულთ ამ ნორს სიცოცხლეს.

მაისის ვარლად გარდიფურჩქნა თეთრი გოგონა.

— ეჰ, რა შეუძლიან ბეჩავს ჩემს გულს დღესაც უხსნელ ჯინჯილით დაბმულს?! იგი სხვისია, ბნელ ძალე-ბით დაპყრობილის მზეთუნახავის! წარსთქვა გულში მწარედ გაოდერძმა.

აღლია კი მარჯვედ. შემოხატა იორღას: წილთა სიმრავლე გადუმბერტყა ახალნორჩი მტერამ.

ვასილ ბარნოვი

მამია ოკრასელაშვილი

სრ. სპ. ნასწავლებელია ყრბობის გამა

პერსიის „შპიგელშაინ“-ის დადგენისათვის

აღ. შანშაშვილის თარგმანი

სათაური „შპიგელშაინი“ (Spiegel-სარკე, Mensch-ადამიანი) „კაცი სარკიდან“ უთარგმნია ავტორს.

ნუ თუ?

უნდა იყოს: სარკის კაცი. თარგმანი არ შემიძღარებია, მინც უნდა აღინიშნოს: მთარგმნელს თავი არ დაუზოვავს. ამ პიესაში შანშაშვილის კარგი ქართული ძლიერ განსხვავდება სხვა, დღემდის დადგმული; ჩიქორთულა, როსუსული ბარბაროზებით ნათარგმნ პიესების ენისა და სტილისაგან.

მოსაწონია: რუსთველის თეატრის რეჟისორებიც დარწმუნდნენ: მეოცე საუკუნეში სასაცილოა მესამე ხელით ვადმოკლებულ პიესების დადგმა.

საერთოდ უნდა ითქვას: შპიგელშაინში აბაა სასცენო პიესა. ეს დაუსრულებელი ტრიადები, უსაშველო მონოლოგები! შპიგელშაინში უფრო ლიტერატურული პიესა ამ პიესამ თავის დროზე დღით მითქმა-მოთქმა გამოიწვია. წიგნებსა და პიესებს, ადამიანსავით, სხვადასხვა ბედს აქვს. ზოგი ცაში ასროლილ მაშალასავით ანთება, ახ მაურდება და საშუალო დევიწყებს მიეცემა. ზოგს ათეული წლების განმავლობაში სძინავს ნოყიერ ავამრში. აქვრემ გამოვა მზეზე და საუკუნები თბ, ბიან მათი სხივი-მდინარებით. პირველი ნიბაჯის ნაწარმოებია: შპიგელშაინში, მეორის, თუ გნებავთ: ჰამლეტი. ვერფელის პიესა, მოდერნულ ექსპრესიონიზმის ნერვია ი პირმშოა. ალაგ-ალაგ მართლაც გენიალურად განსახიერებელია ადამიანი უსაზღვროების ნიაღვრში. მისი უმწყობა, მისი გამწარბებელი სვე... ადამიანის სული თანამედროვე უსაშველო კაპიტალიზმის ქაოსში. პიესა ძლიერ ეკლექტიკურია... აქ ნახავთ გოეტის დემონიურ სუნთქვ.ს, თანადროულობის

უსტილობას, უღრმეს მისტიციებს და ზოლასებურ რეალიზმს. ძნელია გენიოსის ნატურფალზე სვლა. ამ მხრით ვერფელის მეფისტო, ვაუსტის ორფელის უბადრევი შარპია. ამ პიესის დადგმა უდავოდ საინტერესო ფაქტია ჩვენი სცენისა და ლიტერატურის დარიბ ანალებში.

მე ამ პიესის დადგმამ დამარწმუნა, რომ ქართული თეატრი არაფრით ჩამოუჩრება, რომელიც გნებავთ პროვინციულ თეატრს დასავლეთში. ამ თქმას თეატრალური საქმის კარგად მკოდნენი პარადოქსად მიიღებენ, მაგრამ ეს ასეა.

დიდი ფანტაზია, უტყველი არტისტიული გემოვნება, ეს დამდა უცილოდ ატყვია შპიგელშაინის დადგმას. მაგრამ ქართული სცენა ასეთი მრავალ სურათიან პიესისათვის საყვარელი გამოუდგარია (ტუხნიურად). ანტრაქტები? ასეთი გრძლი, ხმაური ანტრაქტები ნერვებს გიშლის ადამიანს გაუთავებელი ინტერვალები აქჟექციებენ შთაბეჭდილებას.

მე ძლიერ მივიჩნის როგორ ვაბედა რეჟისურამ ამ პიესის დადგმა ქართულ სცენაზე! ყოველ შენსხვებში ვინც შეუძლებელი ვაბედავს, მუდამ მოგებული დარჩება. არც ქართულ სცენას წაუტია რაიმე ამ პიესის დადგმით. მსახიობები! მიუღო სიღამის განმავლობაში ყრბად-ლებას იქცევა ვასამე...

დავითაშვილი ფანოშენულურად თამაშობდა.

მე მინდა ეს ფრაზა გააჩიოს მკითხველმა უბრალო, უპასუხივებლო კომპლიმენტისაგან. მისი გელისებური შიშინა... მისი თითების ვასოცარი მიმიკა. ხელშეუვალისა და თვალშეუწვლომის დასაქვრად გამოშვრის თითები! დიდი ხანია, ასეთი დღისი შთაბეჭდილება არ მოუხდენია ჩემზე მსახიობს.

ვიქ! ვიქ! მე არ მახსოვს იგი ასე ძლიერად აბობოქრებელი ფოლადის კაცი. მრისანე მამა. ვიქ ვიქიას რამოდენიმე უსტი (მარჯვენა ხელით) ზოგიერთი არტისტის მიუღ ბაილოვად ღირდა.

თამარ ჭკვავაძე, დ. ჩხეიძე, ორივე უტყეთისი—ვიდრე ოდამე.

სხვა მსახიობებიც კარგი იყვენ, მხოლოდ უნდა ვაღიარო, მე განსაკუთრებულად არავენი მომხედომია თვალში. ამიტომაც სხვებზე არაფერს ვამბობ.

ერთი წიკაპურტი რეჟისურას!

წულფელსაც მიინდიმეს შარშანდელი უტაქტო განოსკლის განმტრება. ვანმეორება მაშინაც მოსაწყენია, თუნდაც იგი ტაქტურაც იყავდა.

ვის ეკირევა ასეთი უკემური ინტერმედიები? ეს არის მხოლოდ ქართული სცენის კულტურებში არსებული უმგენო ინტრაგების გამოწვევება. ვინ არ იცის რა უკულტურა, ყოვლად მიუღებელი ინტრაგებია ქართული სცენის, ქართული ლიტერატურის ბნელ დერფენებში. ჩვენ გულწრფელად გვგვრია, ეს ჩვენი უკულტურობის ნაწიკია. ჩვენი ერის და მოწინავე თაობის ზნობრივ და კულტურულ უწილვას უთოდ ჩამორჩება ეს უნიათო კენწლიობა, რომელიც ყთალოშობილი მეტოქეობის პროცესში სჩვევით უსუსტო ადამიანებს. დე, იქნეს მეტოქეობა და ქილილი მსახიობთა ჯგუფებს შორის, მაგრამ ყველაზე უფრო მსახიობს არ შეგვენის ჯამბაზივით კენწეთების ჩვენება და ტრამახი. მსახიობსაც როგორც ყოველ ხელფელს მართებს სხვის ტაშს მოუცადოს, თორემ სასაცილო ვახდებია. მე არ მინდა ეს მორალის მოქადაგის დარეგებად მიიღოს ვინმე, არამედ ქართული სცენის მეგობარის ამხანაურ რჩევად.

„მოზაზის ხაზ“ № 1-6 (რეცენზიის მაგიერ)

ხშირად მაგონდება ერთი მოქალაქის სიტყვები, რევოლუციის პირველ თვეებში: დღევანდელი თავისუფლება, ხოლო იმის წინა-ხანის იაფე საქონელი კარგი რამე იქნებოდაო. მან არ იცოდა მაშინ (შემდეგ მას მეტი მიმდევრები გაუჩნდა), რომ შეუძლებელი იყო დიდი რევოლუციის მსვლელობა და იაფ-ფასიანი ჩივის შენარჩუნება. ჩვენმა მოქალაქემ მეორე გარკვევით არ იცოდა პრუდონის აზრით, თანამედროვე რევოლუციუთა უნდა გაგრძელებულიყო რამოდენიმე დღეს, თუმცა საფრანგეთის დიდი რევოლუციუთა წლებით გრძელდებოდა, სამაგიეროდ 1830 და 1848 წლების—რამოდენიმე დღეს. ამის და მიხედვით მსჯელობდა პრუდონიც. მართლაც ნების-კაში ორ წელიწადში ერთხელ, თითქმის შეკეცილი იყოს ხდება რევოლუციუთა, რომელიც რამდენიმე დღე გრძელდება, გერმანია-ავსტრია-პრუსეთში რევოლუციუთა რამოდენიმე დღეს დამთავრდა. მაგრამ ამ ქვეყნებში ეს რევოლუციუთა პირველი არ არის. იქ 1848 წლის რევოლუციუთა შედარებით, ხანგრძლივი იყო და ბურჟუაზიის ნახევარი გამარჯვებით გათავდა; არც რუსეთს და არც ეკრძის საქართველოს ისტორიას რევოლუციუთა (ერთი კლასის ხელიდან ძალა-უფლების მეორე კლასის ხელში გადასვლა). არ ასოსეს 1917 წლამდის, ამავე დღის, რუსეთის რევოლუციუთა, რომელიც ერთ და იმავე დღის განსხვავდება და დიდად წაყავს საფრანგეთის რევოლუციუთას; იყო არა მარტო სოციალური, არამედ ეროვნული. საქართველოს, როგორც ისტორიულ ერს თავი რომ დაეანებოთ, მის შედეგად ჩვენ მეზობლად წამოიჭრა აღდგომიჯანის რესპუბლიკა. მეზობელი ერთი ცდილობს თავის „მეს“ ჩვენების და ამერიკიდან ვერავითარი ძალა ვერ შეიჭრებს მისი ისტორიულ ერად გახდომას, ეს კითხვა გადაჭრილია და ვისაც ეს არ ესმის, მას ისტორიული მსვლელობის ინიციატივა არ გაეგება.

სწორედ ზემოდ დასახელებული მოსახლეობა გამახსენა „მოწაფის ხის“ გადათავალერებამ. უკანასკნელის თანა-შრომელთა შორის ძლიერ ცოტა იქნება ჩივის ფასების შესახებ მოდარებ ბავშვებ უღარდლობა, სხვის შრომით ჩაცმულ დახურულები, არა? უკ: უკრადა. აქ შრომა დანა-წილზე ბულია. მამებმა იზრუნონ ახალ-თაობის უზრუნველ-ყოფაზე—დღეს ეს მათი საქმეა, ზეცური და ქვეყნიურ კანონის მიერ აღიარებული, ხოლო ახალი თაობა სვამს უფრო იდეალისტურ და გრძნობის ნაყოფს კითხვებს.

თუ მამებმა დღემდის ვერ იღრმნეს, რომ „ნათწინადა ჩაუჭრებულა“ და „არა, აყვედრეს იმედს, გულს ვერ ვამი-ტებს ჭდალას“ ავტორის საფლავი არ უნდა იყოს აბუჩად ავდენული, მოდის ახალი თაობა და მის საფლავის გამშვენებას ვალად ისხავს. ახალგაზრდობა აკაცის აქვეყნს თავის უზრუნველებას. ეს თავდებია იმისი, რომ ვერის ნორჩ ნაწალში ღვიფის სიყვარული საქართველოს უდიდესი საზოგადოებ-რივი მოტივის ხმაზე მომღერლა და ერთ დღოს მთელი ჩვენი თაობის დამაწყვეტებელ ქართულ პოეტიკის გვირ-გვინისა. მისადმი ახალგაზრდობის გული აუღერია მის სა-ზოგადოებრივ პანტებს, მაშასადამე, ტუტულია ინდივიდუ-ალისტების იმედს... ახალგაზრდობ, ისწარყვი! არ დაკა-ლოთ შრომა, მიიღეთ ყოველი ზომა, შეაწუხეთ ყველა თქვენს ირგვლივ, და დაამწყვეტთ აკაცის საფლავი, ასე

უმოწყალოდ, ობლად მიტოვებული ჩვენ მიერ. იცოდეთ, რომ ვისაც აკაცი არ უყვარს, ის პოეზიის ფაშისტია—დამ-ცემი და კალმის ავაზაკი.

მოწაფე იოსებ გველესიანი (№ 6) მეორე დიდ კითხვას ეხება: მართალია, ზუშუბის და ლარბინ გლეხების, მისამასხურელების, რომელთაც 40 მ. ნაწლებს ღიულობენ თვეში, შრომას უნარ-ღაკარგულების შევლები თავისუფალნი არიან სწავლის ფულიდან. რჩება ერთი ნაწილი— ეს არიან ეკრძო პირები. ამათზე გველესიანი სწერს: „არაი ისეთი ეკრძო პირებიც, რომლებიც ვანიცლიან დიდ გაჭირვებას, ამათგან კი მხოლოდ 5/10-დის ანთავისუფ-ლებენ (სწავლის ფულიდან). რა უნდა ჰქნან მათ, ვინც ვერ განთავისუფლდება? მათ ხომ პურის ფულის შიგნაც ეძინებოდათ? მართლაც რომ ეძინებოდათ. შეილებს კი სწავლა სწყურია. ამ ბავშვებს სერიოზული და უღაო უფლება აქვთ დაეწაფონ განათლებას. ვინ იცის, თუ რამდენი ნი-ჭი დაიკარგება სკოლის გარედ. მაგრამ შშობლები ლა-რიბია, რესპუბლიკაც არ არის ჯერ ისეთი მდიდარი, რომ ყველასათვის საშუალო განათლება უფასო გახადოს. გვე-ლესიანიც მოუწოდებს ამხანაგებს დახმარებისკენ. ის ამით დღევანდელ ამხანაგებში სოციალურ გრძნობებს, კე-თილზობიდა და იდეალურ მისწრაფებებს.

ჩვენ კარგად ვიცით, რომ სკოლის ასაკის ახალ-გაზრდობა არ იქნება რომელიმე პროგრამის სრული ტყვე. დიდებუც ხომ დიდი დავიდანობით ერკვევიან ტროცკის და კამენევის პოლიტიკაში. ახალთაობას კი, რომელსაც არც კი წარმოადგენია ის დრო, როდესაც ენგელს ნინოშვილი რამოდენიმე მეგობრით პირველად იმალავდა რევოლუცი-ურ ხმას (ჩაგვარებულებს ნიშანდღვს, სად შესწევს ამის ძალ-ღონე დღეს. მაგრამ ისინი ხომ თავს დასტრიალებენ ეროვნულ კულტურას და სოციალური გრძნობით არიან გაუფრთხილნი, მათ ხომ უყვარს თავისი სამშობლო? მამ უნდა ისიც თქვან: მი მიყვარს ჩემი სამშობლო, მაშასა-დამე არ მინდა რომ ამ ქვეყნიურა-კითხვის არ მცოდნე იყოს ვინმე. მათ ისწავლებს; ლამაზად, მოხდენილად სწე-რენ. ასწავლიონ სხვებსაც, განსაკუთრებით პროვინციის ახალგაზრდობამ. ერთ წუთსაც ნუ ფიქრებენ, რომ ისინი ამით ემსახურებიან ამ თუ იმპოპისას. არა, ისინი ემსახუ-რებიან თავის ერს, რომლის 80—90 პროც. წარმოადგენენ ზუშუბი და ვაგნები. ყველა პარტიისანი ახალგაზრდა ემსა-ხურება თავისი სიბრძნის და თავის ერს. ახალგაზრდობა უნდა ემსახუროს პირველს ყოველთვის და უკანასკნელის უდიდეს ნაწალს. შეიტანოს თავისი ცოდნა ხალხში—ას-წავლის მას წერა-კითხვა—ეს იქნება უდიდესი საქმე, იოანე დამასკელი ამბობდა: მე მისმენს თათს კაცი და თუ ერთმა მიანც დაიჯგირა ჩემი რჩევა—გამარჯვებუ-ლი ვარო. თუ ერის ასწავლებს წერა-კითხვა—ეს უკვე უდი-დი გამარჯვებაა. ხალხსაც ემსახურები, შენს სიბრძნის და მესასს აკაცისაც.. მკითხველების გამგებობით.

„მოწაფის ხმა“-ს, ამ კარგ ვაგზის, აქვს ორი ნაკე-ლი. მოწინავეთა თითქმის მოზრდილი სწერს ყოველ შემე-თხვევაში ტონი მეტად მძიმეა. ეს უნდა გამოსწორდეს. ვაგზეთი თავიდან ბოლომდის მოწაფეების უნდა იყოს. მეორე: არა ექვს ყველაფერზე დათბეჭდვად კორესპონ-დენტების პასუხისთვის, სადაც მოკლედ უნდა აღინიშ-ნოს დაუთბეჭდა წერილების ნაკოთა და წახალისოს. თა-ნამშრომლები, შეიძლება რედაქციას დღემდის არ ჰქონდეს ასეთი შეთხვევა. მომავალში დასაჭირდება ეს. ხშირად ეს განყოფილება ახალ მწერლებს პალებს. ასეთი მაგალითი ჩვენ მეცნიერ ვიცით.

ნიკო ქუმსიაშვილი—მაღხაზი (დაისიშ)

ქართული კინო-ხელოვნება და მისი გზები*)

გაცხოველებული მუშაობა ჩვენის ხელოვნების, ქართული ხეჩხიანობა კინოს მიმართ და საქართველოს ბუნების მაღალ ხარისხიანება გაძღვეს გამგებლობას ესთქეთ, რომ

ქართულ კინოს აქვს მომავალი და ეს მომავალი ჩქარა გაჩვენებს თვის შედეგულ სახეს.

მე მინდა საქართველოს ვუწოდო:— საქარაველო—მარაგი კინო ენერჯის.

საქართველო—კინო კინო—საქართველო, და ვფიქრობ: კინო, როგორც ასეთი, საქართველოში უნდა წარმოიშობილიყო. აქ უნდა შექმნილიყო კინო—კონა მთელ რაგულაშაშეთა.

ეს არც ისე გასაკვირია, რადგან საქართველოს სილამაზე დასაშურ მისალს დადამოადრენს კინოსთვის. აქაური ადგილმდებარეობა დადამაში იძლევა სიადგილეს და ყოველგვარ სურათების გამოყენების საშუალებას.

ეს არის საქართველო დაკარგული: ტყეებში. მივებში. მდინარეებში. ზღვებში. მოწმენდილ ცეცხლს და სხ.

ეს უპირატესობა ჩვენი ერის იმდენად ღირსეულია და უდაო, რომ შესაძლებელია გატოლება ჩვენი კინოს

სურათების ეროპის ზოგიერთ ფილმებთან. აქ არის სხვა-დასხვა ღირსების ფასური განზომილება.

ამერიკაში არის კინო: ის უკვე ტყდება თვის შეუწონარ გაქანებაში. მას მიჰყავს ხელოვნება აზნევაშდის.

სცენარებს სწორენ ხელოვნანი, რომელნიც: ქალაქით, ელექტრონით, მოძირობით და სართულებით დაგეშონლი ვერ ვასცილებიან ამ კოშმარულ ანთებებს, მშრალ შთაბეჭდილებას ასახვას ვერ ასცილებიან.

ისინი მ-ო შორებულნი არიან ბუნებას. მათი ნერვები იჭიმება მხოლოდ ყველაფრის ვატრიუქებაში, ეკრახზე ტენიციის ათასგვარად გამოყენებაში. ეს არის ერთგვარი, მშრალი და უნდომო.

მე ასეთ კინოს სახე-დამთავრებულად ვთვლი. მ-ნ უკვე ამოწურა თვის თავი, რდგან ტხნისეა სცენაზე უკვე თვალის მომალავია. ტრთუე უმიზნი და მისი არსებობა ამისთანა სახით უთუოდ შეუწინარია. ეს არის გახავსება კინოს ჩქარი ბედის.

ამ გზით სიარულს კი, უეჭველია, კინო ხელოვნანი მიჰყავს დაიჭრებაშდის. ვიხახი: კინო არ უნდა ვასცდეს კინოს. ის უნდა იყოს სრული აფთქება თეატრის. ის უნდა იყოს სახე სიქარის. მოქალობის. არ უნდა იყოს სიმძიმე. კინო: გაქანება მეოცე საუკუნის, აუცილებელ დინამიურ მშენებლობასთან.

ეს არის დარღვევა თეატრის ყველა პოზიციების. აქ ყალიბდება სისკუთრე კინოს ბედის: უნდა შექნეს ხელოვნება აცილებული შაბლონურ გამართულობას და შეთავსებული თვის რიტმიულ განწყობილებასთან.

ეს უქნებოდა სწორი თქმა კინოს უეჭველ ბედის.

კინოს არსებობამ გველურის სისწრაფით გადაატარა თვის ხერხემალზე სხვადასხვა ყოვობა. მ-ნ სძლია ბევრ აშეცდომებს და თითქოს ისახება მისი სახე თანდათან გამართულებით.

მაგრამ თეატრი ისევ წივის თვისი სახეობით, თვის სისიმძიმით და კინო ხდება მონა თეატრის.

დრამა ისევ აწვალებს კინოს. ის თვისი სიმძიმით სუნთქავს და იკარგება ფიქრი გზების ძიების.

ამერიკანაში—ეს კიდევ გადაჩვენა იყო კინოს უკანონო შეტალბობით. მაგრამ ამერიკანაშიმი კინოში ისევ ამერიკულმა შმაგინობამ მოკლა და არის ცდები თავის დაღწეკილობის.

ამაზე ფიქრობს ჩარლი მისთვის სცენარი ყველაფერი. სცენარი ყველგან არის. საჭიროა გამოყენება. აქ ფიქრი მიდის დადგმის სისრულეზე, რომელიც მხოლოდ კინო-ხელოვნანს შეუძლია.

აქ რეჟიორები მუშაობენ: ზოგი კლავს მსახიობს, ზოგი აღმერთებს მას. ზოგი მხოლოდ მასიურ სცენებს ხედავს კინოში. ზოგი ამექანიკებს ყველაფერს, თავის თავსაც და კინო მიდის თვის ქერილობასთან. აქ მისაღები კი უფრო უყავანსენელია, რადგან ეს საუკუნის დროული უეჭველი თხოვაა.

მაგრამ ეს არის ნაწილი კინოს მთლიანობის. აქ არის მხოლოდ ტონის აღება.

კინო-კი ცარიელი დადგმა უნდა იყოს, რადგან იქ თუნდ ჯერჯერობით არ არის მეტყველება, მისი პირველი ხასითი—შუქი და ეკრანი კი სახიობის დეტალებს ვერ გახმავს.

ეს კიდევ სხვა დებულებებთან იცდის თეატრე შესდება ნაწილებიგან. კინო შესდგება კინოსაგან ეს კირო

*) ს. სტენკუსილი.

კი არის რეცისორი. ხელი დადგმისთვის აქ მკედარია მსახიობი და გამართვა სცენარის.

ისეთ საზომით უნდა მიუღწერ კინოს, რადგან კინოს უკვე გავლილი აქვს ბევრი გზები. ამ გზებზე ნაწერია: მიღწევები, შედეგებები და ეს კი ჩვენი ახალგაზრდა კინოსთვის შესწავლებულია. ჩვენს კინოს ეხლა შეუძლია შეწონილ გზით სიპარული. აქ რჩება გამოტოვებაში კინოს მატარებელი: გადატყუებები და ცდებები.

ამ გაკეთებებში უნდა იპოვოს ქართულმა კინომ თავის სახე. აქ უნდა მოხდეს სრული გადაღება ყველა კინოების.

ეკრანში მოგვცა თავისი ეროვნულ ნიშანობის მატარებელი სურათები. აქ კინო გადავირდა თვის ქარილო ბიდან. საფრანგეთის ფილმები ჯერ კიდევ ჩამოშორებთან პარიზულ ცხოვრების ასახულებას. აქ სცენარები ისევ დარბამებით იწერება. არ არის "კინოსთვის" გასაქანი. კინო თავის თავს სწუჭებს რომანებით. ეს კინოს არავითარ "სახლისის" არ აძლევს.

არის გერმანული დადგმები. აქ სურათი სხვადასხვა ფერით მორალს სწიწნის. ყოველი სურათი დამაფიქრებელია. იმარჯვებს შინაარსი. სურათი ეხლოდ ადამიანის ნერვიულობის მსახიობი. თემები ისევ ძველია: სინდისი-პატიოსნება, შოროტება, დღაღტი. უფლება. ასე მიდის კინო, თუმცა შესანიშნავ დადგმებით: ასეთი იყო უქანას-კნელი სურათები: "დოკტორ მახუზო", "მორჯი".

ამის შემდეგ საჭირო იყო სხვა გზების ძიება. ამერიკანში დისონანსია კინოში. ის მივიდა დაბნეულობის. ის მივიდა თავისი გამოყოფილობით და სიმშრალით: ტენსიკით ტრიუკით. სისწრაფით, რომელიც დამუშავებული იყო ფანტაზიით, ფანტაზიორის მიერ.

მაგრამ ეს არ იყო კიდევ მართალი მოხაზვა კინოს სახის.

საქართველო ყველა ამისგან შორს დგას. მისი დღე-მარცობა და ბუნება სხვანაირია. არ შეიძლება შემოტანა ფრანგული კინოს დამახასიათებლობის. ეს იქნებოდა შეღახვა ქართული სულის. ის საკითხები, რომელსაც ფრანგული კინო ატარებს, აქ არცაა დასმული.

სულ უარსაყოფია ტრიუკი. მისი შემოტანა იქნებოდა მიზანბინი. ჩვენნი ქვეყანა ჯერ ისევ ტყეშია თვისი სისუფიანით. აქ შეუფიქრბია ცივილიზაციური ერების მანერათა შემოტანა. ქართული კინო თავის სახეს უნდა აქვს ისევე ისევე აქვს თვისი სული. რომელსაც აღმოსავლეთი ეტყულებს—გახელებით ეს აღმანიშნავია, რადგან აღმოსავლეთი ჯერ კიდევ დაუმტრეტი გამოუყენებელი ზღაპარია სინდისით სახეს.

უნდა ითქვას, რომ ქართული კინოს, რომელმაც უკვე სურათები გამოუმუშავა, ამით არ უსარგებლობა. ის დაიბნა სულ სხვაგან. ეს იყო ერთბაში შეუფიქრბი სკელები. არ არის მასალის შერჩევა. სცენარები იწერება რომანებიდან. ეს კინოსთვის მიღებულია. მისთვის საჭიროა სპეციალური დაღწერა სცენარის, რადგან გადაკეთება დადგმის ამზინჯებს.

"სურობა ციხე", "ყაჩაღი არსენა", "მოძღვარი", "მამის მკვლელობა" ნაწილობრივად დამარცხებულია. აქ არ არის სცენარის კარგი დამუშავება. მასალა კი სამისოდ შესაძლებლობას იძლევა.

დადგმები კარგია. იგი უკეთესდება თანდათან. თუმცა სურათებში რეცისორი ბევრგან მოისუსტებს. მაგრამ

არის ვარჯიში. უქანასკნელი დადგმები ამას ასწორებენ. ამ მხრივ მუშაობა ნაყოფიერია.

ქართული კინოს ყავს უკვე ულარ ნიჭის მატარებელი კინო-არტიტი ი, რომელიც ორი-სამი წლის განმავლობაში დიდ შედეგებს მიაღწიეს.

უნდა აღინიშნოს, რომ ბევრს არა აქვს როლი. ეს კარგავს ნიჭს. სჭარბა უთუოდ როლითა სამართლიანი განაწილება. იგი ბევრგან როლი, რომელსაც ამსრულებელი არ ყვად.

ასე მიდის ქართული კინო. არ არის შერჩევა მასალის. რეც-სოლები, რომელნიც სათავეში უდგანან ამ საქმეს, ახლად არ იცნობენ ქართულ სულს. ეს იყო მიზეზი, რომ სურათები მხინჯათ მოგვცეს.

ამაზე ჯერ არავინ დაფიქრებულა. არ დაფიქრებულა, რომ მოსალოდნელია ქართული კინოს გადაჩეხვა ხელოვნების ისრაიდან.

როგორც 22 წ. ქართულ თეატრს, ისე ეხლა კინოს უახლოვდება მარჯანიშვილი. მისი იმითი ნიჭი და ფანტაზია კინოს შესაფერ ხაყოფა გამოიღებს.

იგი ვერ ეტყევა თეატრში. მისი სუნთქვა მეტს თხოვლობს. საჭიროა მეტე გასაქანი. ეს კი უთუოდ კინოა.

მე სახეში მუყეს მარჯანიშვილი როგორც რეცისორი ოცნება. ფანტაზია. ნიჭი. უნარი.

ასეთის ხალხით არის ის თეატრში. ასეთის ხალხით უახლოვდება იგი კინოს.

კინო "ისი" ს გახსნა არის შერჩეული ბელი ქართულ კინოსთვის "ისი" თავისი აკადემიურობით გაახალისებს კინო-ხელოვნებას. მისი პირველი სურათია: მარჯანიშვილის დადგმა: "ქარიშხლის წინ".

მარჯანიშვილმა დაიწყო მუშაობა კინოში. ეს აღდგენა ქართულ კინოს დაცემის. უეჭველია, იგი ქართულ სულს, ქართულ სილამაჯეს არ დაამინჯებს და მის მოგვცემს გამძლე გამართულობით.

კაიუს პელი

ქართული თეატრი

მოქალაქე! 75 წელიწადი შესრულდა, რაც მუდმივი ქართული თეატრი არსებობს და თავის დიადს, კულტურულ დახიზნულებას ასრულებს. ქართველი ხალხის მიერ შექმნილი და პირნითაღ შენახული ეს თეატრი ამიტომ, ჩვენთან ერთად, ნება მიბოძებთ თქვენც მოგილოცოთ ეს ნათლი დღე. ვისურვებ, რომ არ დაგეკარგოდეს ეს კულტურული განძი, პირიქით—ამაყად ვიდლოდ ბოწყინელო მომავლსაკენ და თავის უმწიკვლო დროშას მუდამ ამაყად ატარებდეს.

2 იანვარი ქართველ მსახიობის დღედ არის აღიარებული და ისიც ყოგილთვის ამ დღეს დღესასწაულობდა, ხოლო წელს, ჩვენგან დამოუკიდებელ მიზეზების გამო, დღესთვის მოგახება ამ დღის ვადმოტანა. ეს გარემოება, რა თქმა უნდა, სრულებით არ ცვლის არც ამ დღის მნიშვნელობას, არც ჩვენს ხალხს გადააბრუნებს და წრფელ სიყვარულს ჩვენი სათაყვანო საქმისადმი, პირიქით, 75 წ. თავის მწვერ ოლიდან მკაფიოდ გვესმის ჩვენი დავაყვარებული თეატრის (დავლებანი და მუშუდავით არა-ჩვეულებრივი მძიმე პირობებისა, მტკიცედ ვდგვიართ ამ წმინდა

*) სიტყვა, წარმოთქმული დამახაზრებულ მსახიობ-ქალის ნინო ჩხეიძის მიერ შედგენილ ქართულ თეატრის არსებობის გამო საოპერო თეატრში გამართულ წარმოდგენაზე იანვრის 14-ს.

სამსხვერპლოზე, ვეწირებით მას უნაგარო სიყვარულით და ვიფერვლებით მისდა საკეთილდღეობით. როცა სრულიად დავიფერვლებით, ღონე გამოგველევა, მაშინ ჩვენ თითონ ჩაბოვდებით, ადგოლს დაუფობით ღირსეულთ. როცა ღონე გამოგველევა მხოლოდ მაშინ. მანამდე არა. მანამდე ჩვენ ვცდებით ჩვენი იმედები, ჩვენი სურვილები ცხოვრებაში გაეატარათ.

მეტად სადა და მარტივია ეს სურვილები. — ჩვენ არ გვირდა ცივი, უსიცოცხლო თეორიებით გეაერთულოთ და დავტვირთოთ თეატრის ცხოველი და მქუჩაყარ სული — არა! ჩვენი სურვილია მაღლა დავაყენოთ მსახიობი, როგორც ასეთი, ავამუქტველოთ მისი ჯადოსნური უნარი მსმენელის სულის ამოძრავებისა: მსახიობი და მისი ცხოველი ტრეპერამენტი.

ამ მსახიობს უნდა დავავალოთ თქვენთან, ისეთი სიტყვები, აზრები, რომლებიც ადვილათ, უშუალოთ იპოვინან გზას თქვენს გულთან და გონებასთან. მარტივია ფორმა ჩვენი, სურვილი და რწმენაც. ჩვენი სურვილია დრამატურების მეგობრული დახმარებით გადავშალო თქვენს წინაშე მთელი რიგი სულით ძლიერი, სალი ხახებებსა, იმობილია, ქუთა და ენამახვილი ჯეილი, ჩვენი ყოფაცხოვრების და ზნე-ჩვეულების პირშეშო შვილი. ქუთარა მოსილი, ცხოვრების გამოცდილებით გაბეჯადებული მოხუცო, ჩვენი ზღონუხტი მოთების ჩანჩქირივით მხიარული ჭაბუკი და განსაკუთრებით გვირი, სულით ძლიერი, უღრეკო, ქვეყნისათვის მსხვერპლის მომტანი ხალხის საქმიანათვის თავდადებული. გვირი ნათელი, გვირი გამარჯვე მული.

ჩვენი სურვილია ვიცოდეთ, რომ ჩვენი წარმოდგენის დროს ჩვენა და თქვენ ადვილათ ვინაობით ერთიანეის, ხოლო წარმოდგენის შემდეგ მის ბარუნდობილთ ახალგაბული. ვასსე აკებელი სულით. გაძლიერებული, ვაფოლადებული ნებისყოფით. მაშინ დიდი იქნება ჩვენი კულტურული მიხვევა. თუმც მოკლეა ჩვენი სურვილი — ძნელია მისი შესრულება, მაგრამ ყოველ წარმოდგენაზე გაქედლი დარბაზი საწინდარია იმისა, რომ ჩვენი და თქვენი სურვილი ერთია: სიცოცხლოდეს ნამდვილი ქართული თეატრი, ხალხის პირშეშო შვილი.

თქმა არ უნდა, ბევრი შეცდომები ჩავგიდენია, ჩავიციდნთ კიდევ, მაგრამ შეცდომები ნამდვილ გზას გვიწვევებენ და კიდევ ერთი რამ: მრავალის მხრივ გვიჭირს მუშაობა, მაგრამ ბევრი გადაუტანია ქართველ მსახიობს და მანც დღემდე მოუტანია ჩვენი თეატრის დროშა. ჩვენც ვცდებოლობთ ეს დროშა ასე ადვილათ არ დავაგდებთ.

ნინო ჩხეიძე.

საღამო ქართველ ებრაელთა პირველ ნაბიჯს!

ებრაელ ერს თვის ხანგრძლივ ცხოვრებაში მრავალ უბედურებასთან ერთად ბევრი დღესასწაულიც გადაუხვია!

ერთი ამ დღესასწაულთაგანი იყო ტფილისის ქართველ ებრაელთა 102 შრომის სკოლისა და ებრაელთავე სალიკვიდაცოო სასწავლებლის მოწაფეთაგან შემდგარ დრამატულ დასის „კალიმა“-ს (წინ მიერ გამართული პირველი წარმოდგენა.

ქართველ ებრაელ მოწინავე ახალგაზრდობის სასახლეოდ უნდა ითქვას, რომ იგი მტკიცედ შესდგომია თვისი მშობელი მშრომელი ხალხის სიღათას ძილისაგან გამოკუნანს.

ტფილისში, სადაც ამ ორიოდე წლის წინად ებრაელთა სამოციოდე ბავშვი სწავლობდა, ამ ჯამად ებრაელთა 400 ბავშვი სწავლობს, ხოლო 300-დე სალიკვიდაცოო სკოლაში მეცადინეობს.

გაჩაღებულია სწავლა-განათლებლის შემოქმედებითი მუშაობა:

სკოლის მოაყალეს დრამატული დასი, რომელიც შედგენილია, როგორც სთქვეს, „ქუჩის ბიჭებისაგან“.

ამ კულტურული მუშაობის ერთმა სულის ჩამდგმელთაგანმა გერცელ ბაზოვმა თვის მშვენიერ სიტყვაში განაცხადა: „თქვენს წინაშე წარმოსდგებიან ისინი, ვინც ორი კვირის წინად ანი და ბანიც არ იცოდნენ“.

და ყოველივე ეს გაკეთდა საბჭოთა ხელისუფლების დროს

როგორც მტკიცდება, საბჭოთა ხელისუფლება ეროვნულ უმცირესობათა თვითგანვითარებასა და კულტურულ წინსვლას ხელს უწყობს.

რა თქმა უნდა, ქართველ ებრაელთა კულტურულ წინსვლას ჯერ კიდევ ბევრი აკლია და იმედი უნდა ვიქონიოთ, რომ ხელისუფლებმა სათანადო შემწერებას აღმოუტენს.

ამ „ქუჩის ბიჭებმა“ საძირკველი ჩაუყარეს დიდს კულტურულ საქმეს — ქართველ ებრაელთა შორის ქართულ დრამატულ ხელოვნებას და მასთან ებრაელთა უზნის (მშობელი ხალხის) ხელოვნებასთან დაახლოვებას.

ამას გარძობდა თეატრის გალიცილიცებული დარბაზი, სახეიმიოდ მოსული ქართველი ებრაელობა, დიდი და პატარა, ქალი და კაცი, რომელმაც საღამოს მონაწილენი და მსვენურნი მხურვალე ტაშით დაავლეროვა და ზეიმი გაუმართა.

ეს მსვენურნი არიან: პოეტი გერცელ ბაზოვი, მწიგნობარი ნათან ელიაშვილი (ორივე მასწავლებელია) და სხ.

ეს პირველი თესლი უხვ ნიადაგზეა დაცემული, რომელიც აჯიჯილდება.

და ჩვენა გვეწამს, რომ ამ კულტურული მუშაობაში ჩაებმება სრულიად საქართველოს ებრაელობა და თვის მოძმე ქართველებთან ერთად ხელი-ხელ ჩაკიდებული გასწვეს წინ ბრწყინვალე მომავალი-საკენი..

საღამო ქართველ ებრაელთა პირველ ნაბიჯს! წინ, წინ, ძმანო!

იოსებ არამთიელი

რეჟინი

პინო

„ქარიშხლის წინ“

კ. მარაჯნიშვილის დადგმა, სკენარი შალვა დადიანისა, გაოცქმა სო. კ. ჟურნულ. კომისარიატისა.

არნაზი
სკულპტორის როლში.

შალვა ქართველიშვილი
სერაფიმონის როლში.

უშვართი გულგ...

წარსულის კვალიც გადაშალა რღვევის გრივალმა,
და აფეთქებულ ყუმბარებზე ხმაც ეხლაც ისმის,
ეს საუკუნეც ბეული ყოფის მიღის პირაღმა,
ეს საუკუნეც გადასული ხვალ ზღაპრად ითქმის!..
და მწველი ციცილი კვამლიან ალს რომ ათამაშებს,
მთელ დღამიწას მოედება დასაბუჯაეთ,
წინ გაქენება უყვართ ღუღამ ფოლადის რაშებს,
წინ გაქენება ავი თქრის დსაღუპავათ!..

ბესარიონ პელაშვილი

კომედი ვარლამ რუხაძე

სამწერლო მოღვაწეობის 25 წ. შესრულების გამო.
ნახატი ალ. ციმაკურიძისა.

პირველი მსხვერპლი

(ძღვნაღ მუშებს)

ერთი სურათი იმ განწილლ დროთა,
როს ნორჩი იყო თქვენი გონება
და არ იცოდით რა მძიმე ლოდათ
აწვე შრომის შეიღს კერძო ქონება,—
ამოვიღე და გავშალე აქ მე;
მიიღეთ ძღვენი, ვით განძი დიდი,
რომ თვალწინ გედგეთ მამათა საქმე —
წარსულისა და მომავლის ხიდი.

I

ძველი ამბავი. ეს ჩაშინ მოხდა,
როს ფეხს იდგამდა მუშათა საქმე.
იყო საღამო ნახი და კახტა
და ზღვის ტალღები ისრულა ნაღმებს.
ბათომის ციხის გაიღო კარი,
გადაკეტელი მძიმე რვაღებთი;
თმა-გაბუტქნაური და ჩამომქნარი
გამოჩნდა კაცი მღვრივე თვალებით.
ნახევრად ტიტველს და წელში მოხრილს,
სახეზე აჩნდა სულის ქრილობა.
ხელი და ფეხი დაეხრა ზორკილს
და გაიტეხა ტანჯავსა გვირობა.

II

ვინ იყო იგი, ან სადაური —
აი საკითხი და გასაკვირი.
ის იყო მუშა, მხენი მღვრიეაური
და აუხიზობდა ხალხს ქაღაღებით.
პეტრეს ეძახდნენ ანხანავიბი.
ნაკეთიანობა ისე შეგონდა
და ისე იყო ტურფად ნაგები,

ვით მარმარილოს თეთრი შენობა.
არ გამოველო სკოლისა კარები,
მაგრამ ცხოვრების იყო ლირიკი:
ღრმად ჩაეხედა იმის თვალგზში,
იცილა მისი ყველა ბილიკი.
ცურდა აიღო თავის ხელობათ,
ქარტიხილებთან საზრდა ვლენილს,
და მოეპარა მთელი ევროპა:
იცნობდა პარიზს, ლონდონს და ბერლინს.
გურიის მთებით მოვიდა იგი,
მუშათა რიგებს დაუხალოვდა,
გაიწინო მისი ცხოვრების რაგი
და მათი საქმე მულამ ახივდა.

III

„როგორ! დილიდან ვიდრე მწუხრამდე
იდგე დაზგასთან, ზილო შენ ტვირთი
ოთხად მოხრილი წელში მუხლამდე,
რადღაც გროშისთვით, რომ ბოლოს მიით
დღიური ლუკმაც ვერ შეიძინო!
სამართალია გავან ეს? არა!
შენ, მუშავ, რნდა ეგ შეისინო,
რაც შეიძლება ადრე და ჩქარა,
რომ ძალღერ ყოფას მყოლო ბოლო!“ —
ფიქრობდა იგი. ეძატებოდა
სულის ძალა და რწმენის სიმბოლო —
წინ მომავალი ეხატებოდა
და ამ საგანზე მუშებთან ხშირად
ჰქონდა ბაასი ვაცხარებულო.
— ეაჰ, თუ დავგივადის ეს უფრო ძვირად,
შევიქნეთ უფრო ვაწვალბული!
— ნუ გეწმით: მეცქაით კავშირი,
ყველა მუშებთან გავაბათ ქსელი,
გაფხნათ კასები, როს ვასაქრი
გვეწვიოს, ერთუროს გავუწვიო ხელი,
მოგვემტება მაშინ ძალაცა,
ვერ დაგვძღვის მტერი, გინდ იყოს მღვეი,
და დამარკოლებებს, მხენდ და მამაცად,
გადავლახეთ და წინ წავიწვიეთ.
ან კი რა არის დღეს ჩვენი ყოფა?
ვისაც როგორ სურს ისე გვეპრობა!
უკეთესია მოკვდეთ ბრძოლაში,
ვიდრე ვათრით მონის ბოჯკლი
მულამ შიშში და მულამ ძრწოლაში,
როგორც პირუტყვი, წელში მოხრილი.
ცოლი მშვირო, შვილი მშვირი
და არსად ქობი თავშესაფარი,
მაშინ, როს ჩვენი ალა. ციბირი,
ილჩიგება ოქროთ, ჩვენგან ნაპართი!
ეჰ, ძმებო, ძმებო! ამ გვერს ჩვენს ყოფას
უნდა მოვიღოს სამუდომოდ ბოლო!
რაც ვეთიშენია დღემდე, გვეყოფა:
ჩვენ ბრძოლა გვიხსნის მხოლოდ და მხოლოდ!
დახებით ფარდა, მზეს რომ არ უშვებს,
და უმეცრების ვაცსუფიტოთ ნართი:
დროა მივბძით ევროპის მუშებს,
ბრძოლის მეთოდი ვისწავლით მათი!“
და რომ აესხნა რთული კითხვები
სადათ, უტყუარ მავალიებითი,
მისი პირიდან წრფელი სიტყვები
ცვივოდა, როგორც მარგალიტები.
და ყურს უვდებდენ მუშებიც ხარბად,
ეხილებოდით თანდათან თვლი,
სიცოცხლის ჰაერს სუნთქავდენ ჰარბად,
კავშირდებოდნენ ფოლადის ძალით.

(შემდეგი იქნება)

ნოემბრის წილაში

ჩაშვებულდება გულის სიღრმეში წრეს გადასული მზის ელვარება, ფიქრი წარსულის ტყეის სივრცეში ურკვევ ბურუსით დაიფარება!

გრძნობა ფაქიზი, ჩემთან მზღებელი, ხშირად იფეთქებს, ვერ ნახავს ბინას— და იფრენს ოპლად უქარბელი, მრუშთა კონკლავში—ვით ავრიანია!

დამშობება ვეძმო, მძლავრ ფრთებ გაყინულს, ცივ ნოემბრით დღენილ გრივალ ქარს; უმიდობას რითმით აკინძმულს ვუძღვნი ბედისთვის წითელ იალქანს!

ვერ გამანხვნივებს ძველი, ზვირიო ღვთის საღიღებლათ ეზნის სიმთ ელერა— და ვერც ხავსიან ქვეყნის ჯგებრზე ედენის მებნელთ ლოცვა, სიმღერა.

მე მას ვუმღერებ, რაც სხვას არ მოსწონს, ქვემძრომთ მეობას ჩაგვსომბ კარებს და სიჯაუტით გზნებულ კო, ონზე დაესწვავ ფლიდთ კარნასხ, არ გავიკარებ..

დე, ჩემს სიკოცხლეს აღრვეე უსწრას სიკვდილმა, ცელით დაუზოგველით, თუ სიმწირეში, ვით ზაოატუსტრასთ, ყმათ მეყოლება არწივი გვიღობთ..

8. უწნაძე

გვენი მხატვრობის უსახხაპ

ქეშმარითი მხატვარი თავის შემოქმედებას უქაეშმირებს ხალხის სულს და მის მოთხოვნილებას. ჩვენი მხატვრობა მიდის ამ გზით. ქართულ მხატვრობის გამოყენება ამის ცოცხალი მოწმეა.

ჩვენი მხატვრობა მრავალფეროვანია. ყოველი მხატვარი, სხვადასხვა გზით ეთავყენება მშენიერების იდეიას.

მე-XX-ე საუკუნემდე ევროპა რუსეთის მხატვრობას ცოტათი იცნობდა, მაგრამ როდესაც რუსეთის მხატვრებმა ევროპის ღიღ ქალაქებში დაიწყეს თავისი სურათების გამოფენა, უკანასკნელი დარწმუნდნენ, რომ რუსეთში მისი პოპოვებოდა დიდი ნიჭი მხატვრულ შემოქმედებისა.

ევროპაში რუსეთის მხატვრები არა თუ გაიცნეს, არამედ შეიყვარეს კიდევ და, თავის შემოქმედებთან ერთად, დაუნთ დაავგვირვინეს. ასეთი ბედნიერები იყვნენ: ვროუბელი, სეროვი, ცორნი.

ჩვენი მხატვრობა რუსეთის მწიართ იმავე მდგომარეობაშია, რომელშიაც უკანასკნელი იყო ევროპასთან მე-XX-ე საუკუნის წინ.

ეს მართმ ხდება, რომ ჩვენი მხატვრობის ხაწარ-მოებნი არ გასცილებია ტრეიბის.

ჩვენ გვინდა ამაზე მივუთითოთ. მხატვართა კავშირმა უსათუთ უნდა გაავარაოთვის თავის გამოყენის მისწრაბი. უპირველესად გააღიღტნოს იგი ამიერ-კავკასიაში და შემდეგ რუსეთში.

მხატვარი ალ. ციმაკურიძე

დ. კობახიძე
წ.წითელი თეატრის რეჟისორი

აჭარის ქართული თეატრის გავლი

სათეატრო ხელოვნება საქართველოში სწრაფი ნაბიჯით მიეყენება წინ. ეს ასეც უნდა იყოს. ვინ არ იცის, რომ თეატრს უსათუოდ ესპირობება ფართე ნივთიერი დახმარება, საბჭოთა ხელისუფლება კი არავითარ ხარჯებს არ ერიდება კულტურული საქმისათვის საერთოდ და, კერძოდ, თეატრისათვის. ამით აიხსნება ის უდიდესი მიწვევანი ჩვენი თეატრისა დედ-ქალაქში.

სინართე უნდა ითქვას, თუ ოდენმე საქართველოს რომელიმე კუთხისათვის საქირო აყო თეატრი, უპირველეს ყოვლისა იგი საქართველოდა აჭარას. დღეს კი ეს საქიროება გასაკეცებელია, ვინაიდან აჭარის მშრომელ ხალხს, აჭარის ფუხარას თვალები ახილთ: იგრძნო, რომ მისთვის საქიროა კულტურა, საქიროა თეატრი, რათა სასურველით დაიწარგოს, დამონაიებულს, საშუალება მიეცეს გაეყრკვის დღევანდელ ახალ ცხოვრებაში, მიიღოს სწავლა-განათლება და მით დასდეს კულტურულ აღორძინების გზაზე. დიხაიეც აჭარის განსახკონს ვერ დავემტურებთ: მას ამ მხრით დიდი ღვაწლი მიუძღვის: გახსნა აუთაცხელი სკოლები დაბა-სოფლებში, მოაწყო გახს-სამკითხველოები, აჭარის პროლეტარიატი ჩააბა პრაქსია და სხვ, მაგრამ ერთი დარგი, დარგი, რომელსაც პირველი ადგილი უჭირავს კულტურულ საქმიანობაში—თეატრი, მოკლებულია მზრუნველობას. წელს აჭარაში არ არსებობს ქართული დოამა, არ არსებობს ქართული თეატრი. განსახკომის რწმუნებული, აკად. თეატრის პატრცემელი დირექტორი ვ. ურუშაძე მეტის გვერდებზედა, რომ 2 წლიან დრამატული სტუდიას ვაწყოთათო (ჯერ ნოემბრიდან, შემდეგ დეკემბრიდან, ბოლოს 1 იანვრიდან), მაგრამ ამაოდ—იგი დღესაც ორგანიზაციის პროცესშია. რაც შეეხება დრამას, მის შეხებზე გახს. აფუხარა-ში დავემოტონ, რომ კერაში ორ წარმოდგენას გამართავდა ქუთაისის აკად. დრამა. მართლაც 15 და 16 დეკემ. დიდავა „ლატავრა“ და „ჩოიჩოაი“. მიესმენ კარგად ჩაატარეს, თუმცა მას ნაკლები საზოგადოება დაიწყო, რაც უნდა მიეწეროს დღეების (ორშაბათი და სამშ.ბაით) არასასურველ შერჩევას მანინ, როდესაც ოპერის მინიჭებელი აქვს შაბათი და კვირა, მიუხედავით იმისა, რომ ოპერაზე ვერ იხილავთ ვერც ერთ ფუხარას. მას შემდეგ ვაღიღტნო უკვე 3 კვირა და ბათომის საზოგადოებამ ვიღარი იხილა ქუთაისის დრამა. სირცხვილია, დრამა ამა სათანადო ყურადღება მიეცეს და აჭარაში ქართული თეატრი მოეწყოს. ველთი.

8. ი-ძე

გოგია უიშვილი

გვ. ნინოშვილის მოაზრობ. ვად. ჰ. გელეიშვილის მიერ.

2 მოკმედებად.

მომკამდინე:

1. გოგია უიშვილი—35 წ.
 2. მარინე, ცოლი გოგიას—27 წ.
 3. ივანე, ნაცველი სოფლისა—33 წ.
 4. ქალი { გოგიას შვილები
 5. ვაჟი {
- სტრაუნიკები.

მომკამდება პირველი.

(სცენა: გოგია უიშვილის სახლი, დარბაზულად მორთული. შუაზე ცეცხლი, ცეცხლზე მიყუდებულია ქოთანი და ქ. ცი. კუთხეში თოფია მიყუდებული. სადილობის დოია. ფარდის აწვევისას გოგია და მარინე ცეცხლს უხანა. გოგიას ხელში ნახევრად გათლილი „ჩიჩილაკი“ უჭირავს, რომელსაც სთლის და თან ჩიბუხს სწევს. მარინე მკაღს სინჯავს. პაუზა)

მარინე. იგი, „ეკუციაა“, დღეს იაჯა ჯანდაბა, კიდო ჩამოუყენებიათ სოფელში! თუ ვინც ნაცვლა ჩამეირბინა და გამოაცხადა: კომპლა თითო თუნანი უნდა შემოიტანოს „ეკუციის“ ხარჯათ. „შემა, თივა, სინინდი—კიდო სხვაიაო.“

გოგია. (გულმოსული) კიდო „ეკუციაა“? ხომ არ ვადირიე დიდაკიკო?.. კიდო „ეკუციაა“ რომ ჩამოგვიყენონ, ფუტრი ხომ გავცივიდება ოჯახში?..

მარ. მე რომ მიწყობები, ჩემი ბოლაო თუ?..

გოგ. ახლა—ერთი შენი დიფუყ.. გოყრები.. მიხედო, ადამიანო, იმას გიჩივი, რომ ვეტყვიდი იმ ოჯახ-ბექციულს?.. ახლა ნადელის ფული, ახლა ხუცის ფული, ახლა ფოშტის ფული, ახლა გზის სამუშაო და რა ვიცი რამდენი ათასი ჯანდაბად უნდა გადაიაროს ამ ჩვენ ზურგზე. ყველაფერი მესმის მარა ავი ხუცის ფული კიდო მე მეგონა. ან ერთი რომ თქვას კაცმა, რათ უნდა ხუცის ფული?.. ხუცის ფული მან ვადიხანოს ვისაც სჭირია. მე კი სახუცედო უნ გაიზნადოს ლერითა საყვი, თუ არა ვერც ხუცესი მიშვილის და ვერც ბერი... შარშან ამდენ რამესაც არ დავაჯერეს: „თქვენში ავი კაცები ბუღობისო—ასრეს და „ეკუციით“ აავსეს მთელი სოფელი! ახლა კიდო „ეკუციაო“—ბარე ამოგვადო უსლი თქვა—ვეტყოლი..

მარ. რას ლაპარაკობ, გოგია?—რავე ვეტყოლი. თუ გინდა მეოქვა—ჩემსასას გვიგონებდა თუ? ააგეთან ლაპარაკი ძალდებთან ლაპარაკი უგობი. ისე არიან გამ-გელეულთი, რომ არ ვიცი რა ვთქვა—შესაქმულათ არ ენადღებებთ კაცი. ერთი სიტყვა უთხარი დღეს დილას ნაცვლად და ისეთი შემოიპყირია, რომ ერთმე ქმის გვემართოს რავე.. „წაიდა და „ვეზნი ნაჩლინეს“ მელა-პარაკე, შენ გვინათა, მე ვილბო ვიმოშო“?..

გოგ. ისე დმერთი ააშენებს მის ოჯახს, რამდენათ მაგი ტყვილი იყოს, მაშა თავის ვახებთქმ სულ მოუკლებლად მიუბრუნებს „ვეზნი ნაჩლინეს“ არა?.. ვითამ არ ვიცი რა კაცი არის ივანე შვივი?.. ერთი ჭიკა ლვინიზა თუ გინდა ტყვილზე დიდვიცას შენი ვლინა კანცულარიაზე.. შარშან ერთ თვეს ძღებოდა ესიკელაის ოჯახში

ვითომ ესიკელას შვილი უნდოდა ვადიერჩინა საღდათო-ლინად, მარა ბოლოს იმისთანა წამალი დააღვია, რომ სულ ვაანთავისუფლა საწყალი ბიჭი ამ ქვეყნიდან.. ასეთი უშეძენელი და წანალღუტით ნაშოვარი ვეარცხენის ლმერთა. ეს ოხერი სხვისას არ ვქამ, სხვას არ ვართმევ და მინც არა მამე ხერიო.. ეს დასაქციევი დღით და ღამით არ ვისენება.—ჩემი ოვლი მიწას ერთვის და მინც რომ არ ენება—რაიც არ იავა, წინ არ ვაიწვია ჩემი ცხოვრება.. სიკვდილი კი უგობია ათასწილად ამისთანა სიციცხლეს..

მარ. ნუ ცოლად ღმერთს მკვდარი კი არა ცოცხლები ვართ—დღე-ღამიანათ ვმუშაობთ და მინც ვერ დავგიპურებია ბაღნები!.. რა ვუყო! სიკვდილი ჩვენ არ დავგიკოდა და თუ ვერ ვიხიერთ, აღბათ ასე ყოფილა ჩვენი ბედისწყრა. მარტო ჩვენ ხომ არა ვართ ამნაირით?.. გლეს ასში ერთს ვერ ნახავ, რომ ჩვენზე უკეთესათ იყოს.. ქვეყანა იმ დალოცვილ ღმერთს ჩვენთვის არ დეულოცავს..

გოგ. ვითამ ძაან მანუგვებ მარინე, მაგ სიტყვებით? მეც იმას არ ვტყვი, რომ ჩვენი ცხოვრება ასე უსაბუთოთ არის მოწყობილი? შენს ვაპირებებზე ენაც ვერ დავიკრავს კაცს—ეს ცხოვრებაა?.. ხომ ხელდავი შენი თვალით, შარშან როგორ წვიღეს შენი „ნამგვზითი“ ნოხი, ვარდაგი, სპირიტის ქვაბი და ზანდუქი, იმას აქეთ კიდო უნდა თიმქედო კაცი ამდენ ვაპირებებსა?.. უფროსი, ბატონი, ხუცის, ბერი, მამასახლისი, ნაცვილა და ყოველ შენ დავჯანებებს—ყველა შენ ვეყრება, ყველას ცალ-ცალკე პატივი უნდა სცე, ყველასი შენ უნდა გემინოდეს... ამას სიციცხლე ქვია?.. რა სიციცხლედ ამისთანა სიციცხლეს?.. ფიი..

მარ. რა ვქნათ ახლა.. უნდა შევიმთინოთ... მარტო ჩვენ ხომ არა ვართ ასეთ დღეში?

გოგ. მეითმინეს როდემდის უნდა მევიმთინოთ?.. ჩვენს მოთმენას საზღვარი არ უნდა ქონდეს? მარა იცოდე შენ, მარინე, რომ სულ ყოველთვის ხალხი ვერ მეითმინებს და როცა იქნება შავი დღე დაღ-გება ჩვენი ბატონებს.. ჩემს სიციცხლეს თუ მოვესწარი, მე ვიცი რავე მევიდე მაგინს ოხითიდან... თუ კაი ბიჭებია, მაშინ მევიღებ და მომადვენ კიშპარტე თუმენის წასაღებთ.. მე ვაჩენებ მაგინს კაი თუმენს..

მარ. „სანამ პეტრე მივილოდა, პავლის ტყავი ვადქვრესო“ შენი კი გემართება... სანამ ვაი ამბავი მოხდებოდეს მანამდე კი ტყავს ვაშოზებდ და..

გოგ. ქალი! „ქალანამდი“ უნდა გეღებოდო თუ მეჩრე ავი თუმენიო!..

მარ. დღეს სადილობამდე ვინც არ შემოიტანს, სულ ყველას მოგთხრობიან, ასე სიტყვა ნაცვლამა!..

გოგ. რაიო?.. სადილობამდიო?.. ისეთ ღმერთი ააშენებს მათ ოჯახს?.. ზავილი მამე, თუ სად ვიშინო ასეთი ელანქე თუმენი?.. ძაან ავილი კი გინიან ავი თუმენი.. მთელი ზამთარი რომ ვიმუშაო ერთ თუმენს მინც ვერ ვიშინო... ხვალ კოლანდელ და ასე ელანქე სად ვიშინო თუმენს... ნაკალანდელსაც კარგათ მიძრთმევენ თუ კი ვიშინო... თუმენი... არ ვევენ შარშან ტყავი რომ დავაქვრესო... ფერლო გეიქვაო!.. რა ვქნა მეჩრე მე, რომ გეიქვაო!.. არა, მე სადაღრი ფირლის ვამაქცივარი ვართ?.. თუ ვაქცივა შემქმ-ლოს, ჩემს თავს ვავაქცივდი და ვადავრჩებოდი ამ ვვა-

ლებს... მარა, მამსახლისის და მწერლის ბრალია სულ! ავგია და „ეკუტისი“ ხარჯიანო, ათარეშებენ ქვეყანას და წინაღობებ ჯიბებს ავსებენ... თითოთი იგინია ვასამურა- ვი, არც კაცი იყოს, მარა ჩვენ ქეთუხე რომ არ ამოვიგირ- ჩვიდა რომ ეტიოთ—მარა ვითომ რაი რომ ამოვიგირჩია — სულ ერთია მიინც, ასეთი ღღეს დაგვიყენებდა... მეგლი და მგლის ფერი ძალიან როივე ერთია... მერე თითოთი მაგინი აქტივენი ფირავლებს... მერე ავგია და ფირავლებთან უნდა დავი- ფართოთ და ამასობაში ქე გვაპრობენ ნელნელა ტყავს... ამდენ ამბავს ვერც ფირავლი გვიხამს რასაც მაგინი გვი- შობიან... გაღდასხადებთან წელში ვარ გაწვევტილი კაცი და ახლა კიდო თუმანი შევიგონეს... ბარენ ამოგვხადონ სული და იგია...

მარ. ასე კი დამიმოწმე იმ ენა-ჩასავარდნმა და .

გოგ. რა უყუთ მერე, რომ დაგიმოწმა... კალანდის გათენებას აღარ მაცლიან თუ?, კალანდის გვეითებენ და მერე... ვითამ მერე რაი! თუმანი იმ მერე სად იწონება ჩემგან. (დათვარება) ამ ორ-სამ დღეში, მე ერთია, არ მოგვხებინან და მერე თუ სადმე ვიშოვნე... გაღაიხილი...

მარ. რამეერთა უნდა მოგ ხერხობო გოგია... თუ არა ხომ იცი მაგინის ამბავი—კარეს არ გვიხვენ? (მქაღს სინჯავს კეცხე).

გოგ. (დგება)—აი, მარინე—ჩინალაია თუ რაცხა წმინდა ბასილეს წვერები მე მოვრიჩი... (მიახლოებს კუთხეში) ახლა შენ ერთი ქვაბით წყალი ააღლე და ბარემ მოვრჩინე იმ ღორის და ქათმის დაკვლას... ხომ იცი ხორცი უნდა დემაშხოს...

მარ. რა იგია, კაციო... რა მოგზღდეს! ყოველთვის სულწასულბა რაი იქნება... აგერ სადაც არის მქაღი გამოიჭეხება... ლომინასც ცოტა მაიროს უნდა და საიდილიც მხოთ იქნება... ნასაიდილესაც კი მიესწრობი იმ ღორის დაკვლას...

გოგ. (ჯღებდა) იცი მარინე... ძანი კი გუშუთობებია და ვაღმოუბრუნებია დღედი იმ ჯაქვედა დიდს... იგი ყვერეულიც ძან მსუქანი უნდა იყოს... საწყვლები... სულ ხანებარი სათის სიცოცხლე არ დარჩენიათ... ძან ცოდვა კი უნდა იყოს, მარინე, ამდენ სულდგემუს რომ ხიცავს ადამიანს...

მარ. რა ვიცი გოგია... ღმერთოს ასე დუშუწესებია და ჩემი და ბრალია...

გოგ. სხვაფერ რომ დეწესებებია იმ დალოცივლს, კი ჯობდა... ერთი ფიქრე: უნდა წამოგაქციო იმოდენა ღორი და დავცა. მერე არ იტყვი რავა ემწარება საცოდავი სიკვდილი?... ცას უფუცეს მისი ქვერილი.

მარ. დეილოცა ღვთის დიდებია...

გოგ. ძან მარჯვეთ კი ვიყავით, მარინე, წრეულს... ასე ადგილთან ვერ ვახეზებდით უწინ საკალანდო პურ- მაიროს... აი, წმინდაო ბასილე. თუ კი რამე ძალა გაქვ, გამომართლო საეტლოს სიტყვა: ბოლო ეანს კი ცხოვრებდა, რომ მიწე-სი... აი, დემეთო!... კალანდიდან მოწყებული თუ წაღმა შეტრიალდა ჩემი ცხოვრება!

მარ. დეილოცა მისი სახელი... რაც დრო იქნება ჩემისთანა საწყაოსიკენაც ვამეხივდეს და მოგვეცემს ტეტელ ცხოვრებას...

გოგ. ავგია, მარინე, რომ იტყვიან „საწყალი კაცი სისარულში მოკვდებაო“. ერთი ფუთო „ჟირიამილი“ პურის ფქვილი ვიშოვნე და ქვეყანა ჩემნი ვგვრინა... გადი ერთი მარინე, და ბაღენებს დუშუხე... სიმონის ბაღენებთან იქნება... ბარემ ვკამით საილი და მერე სხვაი საქმეც გვაქ... (მარინე კოვზს ურევს ქოთანში... ადგება. ამ დროს ისმის ძაღლის ყეფა, რომელიც შემდეგ სახარელ კვილით შეიცვლება).

მარ. კაცო, ვინცამა ძალი მოგვიკოლა! (მიდის კარებისაკენ).

ივანე (გარედან) გოგია!...

მარ. უი...ნაცვლის ხმაია!

გოგ. (დგება) ნაცვალს რა ხელი აქ, კალანდა კარზე გვაღვია... (ოღის კარებისკენ).

ივანე. (შემოდის, უყან სტარუნეკები შემოყვებიანი). გოგია! ძალათ ჩამავდე თუ რაია?... თუმანი ჩამეტირე კანცელარიაზე და შეუს სახიდავით ჩამოდი მეთქი, გუშინ ღამ დაგვიამო... დღეს კიდო მარინეს უთხარი... ახლა მეორეჯერ მამართლე აქ-ნაი?... მე—მე ვარ, მარა ამ რუკებს რა პასუხს აძლევ? ერთი ძროხა არ გიყოფა დღეში ავინის გასაძომათ...

გოგ. რას ჩივი, ივანე! თუმანი ასე ადვილი საშოკენილი ჩემვან?... სამ დღეში კი არა—სამ თვესაც ვერ გეშინი თუმანს...

ივანე—(მთარახს გაუქენცა) ვერ ვიშოვნი, ამ რუსებთან არ გავიჯო... ხომ იცი, ძალა აღძაროს ხნავს... გაშინებენ?... ჯობია ულამაპოათ მოგვეცე, სულ ერთია ლაპარაკით მაინათნე ვეთქოს ვაწყობ...

გოგ. ჩემი ბანდინე ს დამკველელი ვიყო, ივანე, თუ ერთი გროში ფული გავაჯანსღოს!... ქნი კაცობა და ამ კალანდის გასტუმრება მაცალი... მერე სადმე ვიშინი და გაღდასხადებ...

ივანე შენ ზღაპარს ჩივი მგონია... ქვეყანას თხრინ, ატორებენ და შენ რას ჩივი?... ფული თუ არ გექ, სხვაი რამე მოგვეცი, ღორი, ქათამი, ან სხვაი...

გოგ. ღორი სად მყავს კაციო! ერთი ნახარდი მყავდა და ზაფხულზე მეგლმა შევიპაძა... ქათამები ხოი იცი, რა ქათმის ქოი იყო, სულ დათავებო... მარინე დღედი წყაღებით ვახებრხა საკალანდო სამხალან... იმის ხომ ვერ მოგვცენ?

ივანე. გიჩივი ქვეყანას თხრინან მეთუ... შენ კიდო, შენ კალანდა ვასხობ... მორიჩი... მოგვეცი ჩქარა, თუ არა—შენს კალანდას ოხრათ მოგვეცივენ... რას შობი, ვაღარათი... შენისთანაი კიდევ გვაყავს სხვაი?... მე სიარულით ვეხებებე ტყავი მძრობა და ამას კიდო კალანდაზე აქ ლაპარაკი...

გოგ. ივანე შეხედ შენს ღმერთს!... ქრისტიანი კაცი ხარ, მგონია... გიჩივი, არ მაქვს-მეთქი...

ერთი შავარის კაცი (ივინის) Чего ж такъ шумишь... не дает, так самои возьмел!... (იწევს გოგიასკენ).

გოგ. დიდევ, წახებო!... მომთომი ხართ, თუ? ძალი მომიხიბო და ახლა სახლი უნდა გამიხიბაოკი... მე თქვენ გახეინებ თქვენს სეირს... როგორ თუ თქვენ ძალაზე ხართ?... არ მაქვს ავი თუმანი და ამბავი რბა და დამხრიაო?...

ჯარის კაცი. Не разговаривай много! (წაპკრავს თოფის კონდას)

მარ. უი, ღმერთო მომკალი... (გოგიას მოუღებდა ბგერლით)

გოგ. აი თქვე. სულქიხინებო თქვენ... ჩემ სახლში მე მლაზაბეთ?... (შემოკრავს ჯარის კაცს)

ჯარის კაცი. Связать еи... (შემოხეხევიან გოგიას)

გოგ. აი... თქვენი სისხლი დაღია ძალილებმა...

მარ. რას შობათ, თქვე ურჯულოებო!... ივანე რა გვიქვინ ეს... შე ურავ, შენ... (გოგიას თოკით შეკრავენ და თან სცენენ).

მარ. ვი... მე, მიშველები... (გოგია ცემატყუებით გაპყუთ).

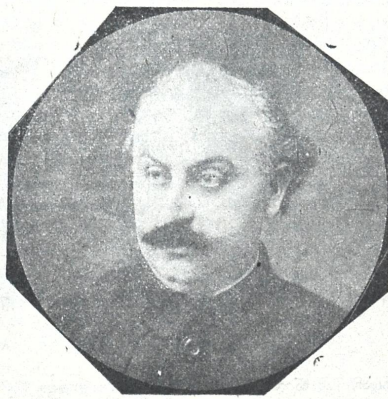
პ. გელითვილი.

(დასასრული იქნება)

ქართული სანგანმანათლებელი თეატრი

(მისი არსებობის ერთი წლის შესრულების გამო)

ქართული სანგანმანათლებელი თეატრი დაარსებულია ს. საქ. ჯ. კომისარ გრ. კუჭაიძის და რესპუბლიკის სანეპიდ და სანგანყოფილების თავმჯდომარის ექ. ლ. ნახარეთიანის თაოსნობით. მათ მიერ მოწვეულმა ხელოვანმა სენო წერეთელმა ჩამოაყალიბა აღნიშნულ თეატრის ორგანიზაცია და შეადგინა დრამატული დასი (ვასო ბალანჩიძემ, ილორელი, მარგო, წერეთელი, მარქაროვისა, ინქოშვილი, პ. ალ. ფხაკაძე და სხ.). მთავარ რეჟისორად იყო ვ. ბალანჩიძემ, თანაშემწედ — ილორელი, სამხატვრო ნაწილის გამგედ თვით წერეთელი. სეზონი დაიწყო 1923 წ. იანვარში. გასულ სეზონში გაიმართა 12 წარმოდგენა, დაიდა სანიტარული პიესები: „შაში“ (სიმეფრალის წინაღონდევ) დიმივისა და „მალარია“ ს. წერეთელ-სა, რევოლუციონური პიესები: „ლენინი აღარ გყავს“, „თავისუფალი საქართველო“ და „ვინც უცოდველია“ ს. წერეთელისა, ხოლო სამხატვრო რეპერტუარიდან ჩისივე „შავი ჯვარი“. ამ წელს სენო დაიწყო 22 ოქტომბერს. დასწო მიწვეული არიან მსახიობნი: ვიქ. გამყრელიძე, ვანო მინდიაშვილი, ლალო აღამიძე, სენო წერეთელი, გიორ. ფრონისპირელი, ანკარა, ბაბო ასათიანი, მარგო, ილორელი, გეგეშიძე, რომაინიკალიძე, მარქაროვა და სხ. სულ გაიმარ-

ქეიმი გრ. კუჭაკიძე
ჯანმრთელობის კომისარი, რომლის თაოსნობითაც დარსდა ქართ. სანიტ. განათ. თეატრი.

ქეიმი ლეო ნახარეთიანი

თა ცხრა სანგანმანათლებელი წარმოდგენა. დაიდა ს. წერეთლის პიესათა კრებულიდან: 1. „ზღვის სიმღერა“, 2. „შავი მონადირე“, 3. „ბატონები“, 4. „ვინც უცოდველია“, 5. „მალარია“ და სხ. წარმოდგენები უფასო იყო საქ. პროფკავშირთა წევრთათვის და წითელარმიელთათვის.

ყოველი პიესა, რომელიც იდგმება სანგანათლებლის თეატრში, მიმართულია სხვა და სხვა სენის წინააღმდეგ და გვიქადაგებს გაჯანსაღების პრინციპებს:

„ჯანსაღ სხეულში ჯანსაღი სულია“, „ბრძოლა ხალხის უმეცრებასა და უციკობასთან“, „აგიტაცია სამეცნიერო მედიცინის სასარგებლოთ“, „ძირს დეგენერაცია, ვაშა ჯანმრთელ და გონებრივ აღამიანს“ და სხ. აი, ლოუნგები ქართულ სანგანმანათლებელ თეატრისა.

წარმოდგენები იმართებოდა ევანგელოვის ქუჩა № 12, სანგანმანათლებელ სახლში, მაგრამ ვინაიდან აუდიტორია ხალხს აღარ იტევდა, ამის გამო დასი გადავიდა ყოფ მცირე, აწ წითელარმიელთა ცენტრალურ კლუბის თეატრში.

სანგანათლების განყოფილებამ ქართულ ენზე გამოსცა სანგანმანათლებლო პიესათა კრებული, სადაც მოთავსებულია 14 პიესა, ინსცენაროვკა და გასამართლებანი 5 დიმივისა, ს. წერეთლის, ექ. ვილიისა და ზუნთურდიისა. —ედვა.

მ მ ა რ გ ო
სანიტეატრის პირველთავანი მსახიობქალი

სენო წერეთელი
დასის გამგე და სანიტ. პიესების ავტორი

ს. ილორელი.
სანიტეატრის პირველთავანი მსახიობი

მინა ცხაკაიას სახელობის კლუბი

(ფოს.-ტელ. მოსაშ. კავშირისა)

გ. ო. ლოლიძე.

ა. რ. ლულაძე.

ა. ტერ-ღანელიანი.

ეს კლუბი არსებობს 1921 წლიდან. ამ წლიდან მას განაგებს და ხელმძღვანელობს ანხ. გიორგი იეს.-ძე ლოლიძე. პირველ ხანებში საჭირო თანხის უქონლობის გამო კლუბის საქმიანობა ძლიერ მოიხსუტებდა. გ. ლოლიძემ თავიდანვე უმთავრესი ყურადღება მიაპყრო ახლანდელ კინო-თეატრ „სოსელი“-ის სცენის გაკეთებას, რომელიც მაშინ სრულიად გაუქმებული იყო.

ანხ. ლოლიძე თვითონვე შეუდგა სცენის გაკეთებას, რომელსაც ეხმარებოდა დეკორატორი პარტიული ანხ. რაბიულაძე. ოთხი თვის განმავლობაში, ყოველდღიურ მუშაობით ღამის 3—4 საათამდე, მოწყობილ იქნა სცენა, რომელიც კინო-სურათის ჩვენების დროს დაფარულია ეკრანით. სცენის მოწყობაში ნივთიერად დიდი დახმარება გაუწია აგრეთვე 4 რაიონულ ფოს.-ტელ. კავ. გამგეობის თავმჯ. ანხ. კუბრაძემ. სცენის გაკეთების შემდეგ ყოველ ორშაბათობით იმართებოდა და ახლაც იმართება წარმოდგენები ფოსტელ მუშა-მომასხებურეთათვის, უფასოდ, ზოგჯერ კი ფასით სცენის გაუმჯობესებისათვის. პირველ წარმოდგენებზე კლუბის გამგეს ლოლიძეს ერთსა და იმავე დროს უხდებოდა მუშაობა როგორც დეკორატორს, დურგალს და მექანიკოსს, სცენაზე ეხმარებოდნენ ღრამ. წრის ხელმძღვანელნი და სცენის მოყვარენი.

1924 წ. პირველ თვეებიდან ფოსტ. ტელეგ. მუშა-მოსაშ. კავშირის ახლად არჩეულ გამგეობამ ენერგიულად მოჰკიდა ხელი კლუბის გაუმჯობესების მინ კლუბი და კლუბის ბაღი ძირეულად შეაგეთა. კლუბის ვიცე-პრეზიდენტის საქმეში დიდი ღვაწლი მიუძღვის ახლანდელ ამიერ კავკასიის ფოს.-ტელ. კავშ. კულტ განყ. გამგე ანხ. ტერ-ღანელიანს, რომელიც არც დროს და არც ენერჯიას ზოგავდა ამისათვის. 1924 წ. აგვისტოში მოხდა კლუბის საზეიმო გახსნა. ამავე დღეს არჩეულ იქნა გამგეობა ანხ. ა. ლულაძის თავმჯდომარეობით. ანხ. ლულაძე თავის მოვალეობის შესრულებას დიდს სიყვარულითა და ენერგიით შეუდგა. კლუბის გამგეთ დღესაც ანხ. ლოლიძეა არჩეული და წელიწადზე მეტია უჯამაგიროდ მუშაობს ამ თანამდებობაზე.

ამჟამად კლუბში დიდი იდეური საკლუბო მუშაობა გაჩაღებული. მუშაობს რამდენიმე წრე: 1) პოლიტ-

წრეები—სამი ჯგუფი (ქართული და რუსული), 2) პროფესიონალური, 3) ქართული დრამატიკა, 4) რუსული დრამატიკა, 5) პიონერთა კუთხე, 6) ქალთა კუთხე, 7) მომღერალთა ქართული გუნდი. არსებობს აგრეთვე მშვენიერად მოწყობილი ლენინის კუთხე, სამკითხველო და სხ. მეცადინეობა ზემოხსენებულ წრეებისა სწარმოებს ყოველ დღე. წრეებისათვის კვირაში ორჯერ იმართება კინო-სურათები და წარმოდგენები უფ.ს-თა. საოლქო კავშირი კლუბს ეხმარება მცირედი თანხით. ზედმეტ გასაჯალს კლუბი ჰპყრავს ფასიანი კინო-სურათებით. კლუბის გამგეობამ გადასწყვიტა კვირაში ერთხელ ქართულ და რუსულ ენებზე მოაწყოს ლექციები სხვადასხვა თემაზე.

გამგეობა შესდგება ამხანაგებისაგან: გამგეობის თავმჯ. ა. ლულაძე, მდივანი—ბეკთაბეგოვისა, გ. ლოლიძე და ანხ. მანუკაი—პრეზიდენტის წევრები. **შ.**

ღუშეთის თეატრი

ქ. ღუშეთის თეატრის მუშაობა მოისუსტებდა. იყო ღრამ. წრე, იყვნენ საქმის მოყვარულნი, მუშაობის მსურველნი, მაგრამ მრავალი დაბრკოლება ელობებოდა წინ, მაგ. შავიარი ის, რაც ჩველებრივი მოვლენაა პროვინციის თეატრებისათვის: არ იყო მტკიცე, მკოდნე, ენერგიული და საქმისათვის თავდადებული ხელმძღვანელი. აღმასკომის თ. ვაჯლომარე ანხ ბრეგვაძე, როგორც საერთოდ კულტურულ საქმიანობას, ისე თეატრსაც დახმარებასაც უწყევდა, და

მაგრამ ეს საკმარისი არ იყო. ბოლო დროს მოწვეულ იქნა რეჟისორ-ხელმძღვანელად ამხ. ბორია ლითანიშვილი, ჩვენს სახალხო სცენაზე უკვე ცნობილი მსახიობი. ერთ-ხანად იგი მუშაობდა პლეხანოვის კლუბში, შემდეგ სახალხო სახლში, იყო ქვიშეთის თეატრის რეჟისორ-ხელმძღვანელად და სხ. დღეებში მის მიერ შედგენილია დასი, რომელშიც ირიცხება 25 წევრამდე და სისტემატურად უკვე იმართება წარმოდგენები. სახმართო სეზონი დიწყო კვირას, 21 დეკემბ. მაგლობლიშვილის პისტი „რეგულიოციის რიკრაჯე“. მოთამაშეთა შორის აღსანიშნავნი არიან: ბ. ლითანიშვილი, ნ. ლაგაზაშვილი, მ. აბაშიშვილი, ბეჟანიშვილის, გოძიაშვილი, მოწაფე როინიშვილი და სხ. საერთოდ ეტყობათ ყველას მუშაობის ხალისი და სიციხხლე. სჩანს გამოცდილ ხელმძღვანელის ხელი. წარმოდგენები თავდება 11 1/2 საათზე, რაც დღეშეთისათვის დიად მოუღვანათ უნდა ჩაითვალოს. ზემოხსენებულ პიესების გარდა წარმოდგენილია: „ხანუმა“, „იუდას კოცნა“, „სემბირალი“. წარმოდგენებს ხალხი ბლომად ესწრება და კმაყოფილიცაა.

საღამი დღეშის თეატრს, დასს და მის ხელმძღვანელს; ვუსურვებთ გოგოკეაულ ნაყოფიერ მუშაობასა და გამძლეობას, დღეშეთისასახელოდ და ხელოვნების სასიკეთოდ.

დ—ელი.

სალომე ჩხეიძე

სადაც ჰქინე ამბობს: თვითუფლ სამარეში მსოფლიო განსვენებსო. თუ ეს თქმის ყოველს ადამიანზე, მით მეტი უფლება გვაქვს ეს ვთქვათ სალომე ჩხეიძეზე, რომელმაც საფლავში ჩაიტანა ქვეყნისადმი სიყვარულით დაუნჯებელი გული.

ქვეყნად ბევრია საზოგადო მოღვაწე, მაგრამ ცოტა ნაძლიერია ადამიანი. ვერ იმეწყის კაცი ამ სახელწოდებისა. დიდი უზირავლესობა მხოლოდ ნაფლეთებია ადამიანებისა და არა მთლიანი პიროვნება. სალომე ჩხეიძის სახელს ვერ ვიპოვნით ვერც პოეტთა და ვერც სხვა დადაფურთა შორის, მაგრამ ის ასეთი მთლიანი, ხასიათიანი, გამჭრიახი და მხნე ადამიანი იყო, რომ მისს თაობაზე თამამად

დაიწერება სქელი ტომი. არც ვისმეს დაეხარება მისი წაქითხვა.

სალომე დაიბადა თელავის მაზრაში, ვარდისუბანში, ბაქრაძეანთ ლატკა ოჯახში. იგი ჯერ ისევ თითქმის ბავშვი იყო, რომ იმერეთიდან გადმოხვეწილს მეწისქვილე ჩხეიძის მიახიხვის, რომელიც უკვე ხანდაზმული და ჯანში გატებით იყო. რამდენიმე ხნის შემდეგ სალომეს ქმარი უფრო დასწულდა და მღეკმა ლოგინად ჩააგდო. ამ დროს სალომე იმ ასაკში იყო, რომ მის უნდა კორდებზე ენავარდნა, პებუღებისთვის იღვენა, ყვაილეები ეკრძინა. ტიალმა ბედმა კი მისჯაქვა ბებრეკი ქმრის სასოფლოზე, რომელიც ხშირად შეიღებებოდა ხოლმე კლექის სისხლით... სალომე 7 წლის განმავლობაში განდევნილურ თავდავიწყებით უვლიდა... მერვე წელს გარდაცვალება ქმარი. დარჩა ხუთი წერილი შვილის ამბავი. უნდაო და გაუტანელი სიფევი. აუღვლევიდნენ. სიციხხელს უმწარბედნენ ინადიანობით, ლამე ქვებსაც უშენდნენ მისს კარებს, რომ სრულად აებარებდნათ. სალომე ორბის მხნეობით შეებრძოლა დღეშმან ცხოვრებას.

ერთი ლამის ვაზშიაც არ დაბრჩენია ბელშავს. როგორმე რომ დავუბრუნებინა წერილიშვილი, დაღვა ძიადე... ძიძობის სიმწარეს ვერავინ წარმოიდგენს, ვისაც თვით არ განწყვიდა იგი. ძიძობას რომ მორჩა, სალომეს წინაზე რამ მოიჭრა საკითხი: ან სოფლად უნდა დარჩენილიყო და შვილები მელორეებისთვის მიებარებინა, ან არა და ტფილისს გამგზავრებულყო, ობლუბისთვის სწავლას მისიღებად. უკანასკნელი არჩია. ჩახსა იგინი ფურგუნში, თვით კი ფეხით გაუღდა შორეულ გზას. აი ტფილისიც ვეშაპსავით ლაშ-დაღრენილი, უმწეოთა შოამთქმელი, გახრწნილებათა მორევი. მდილარსა და ძლიერ მამაკაცსაც კი უჭირს აქ პირველად გზის გაგნება... მით ძნელი უნდა ყოფილიყო სალომესთვის. მაგრამ დასძლია აქაც ბევრი დაბრკოლება. ავლბარში იქირავა ბუღურენა, შვილბაზიანი ქობი და იწყო სხვათა სარეცხის რეცხები არჩნა შვილებისა... დილდან საღამომდის მათი ქობი აყროლებული იყო ყყყინი სარეცხის სუნით. ბევრჯულ მიელ ტომარა მატყლს წამოიკიდებდა და მტკვარზე რეცხდა... ხელბზე ტყავი ვადაცქვლეფილი ჰქონდა მათი წურვით... თითები დაუტყავდა ნემსის ხმარებით... ანაირად მიდიოდა თვეები, წლები... ბედი სხვა მხრივაც ევფლქვირბოდა. მას, როგორც ახალგაზრდა ქვრის, ბევრჯულ აქვიტებოდნენ ხოლმე ავლბარის გაქსუებული მატარბაზები, რომ ჩათრიათ მარშობის წუქეშე, მაგრამ სალომე ყველას თავ-ლაფ დასხმულს ისტურებდა... ამიტომ იყო, რომ მას „ოთარაანთ ქვრის“ ეძახდნენ, ეშინოდნათ კიდეც მისი... მოუყიდათ ობლუბს სწავლების დრო.

სასწავლებელში აბარებს შვილებს... მოიღს კი არა, —მოფრინავს შინა... უფრო უმეტა მხნეობას... მიერს ლამეებს უფილოდ ატარებს, რომ შვილები არ დაეშუს... სწავლაში არ მოსცდნენ... არ ამჩნევიან შვილებს თავის აუტანელს ტანჯვას... მალულად ჰღვრის ცრემლებს, მაგრამ არ ენაერებთ ეს გარემოება შვილებს... გიორგი (ქუჩიშვილი) მხედდა იმ ჯოჯოხეთურ ტანჯვას, რომელსაც განიცდის მისი დედა, გული ეფუჭება. წიგნში რომ ჩახედვს ვაკვეცილის სასწავლოდ— კი დედის მწუხარებას სხე ეჩვენება, ჰგონია იგი შესთხვის: „მამაკრეთ ტანჯვა, დასცენათ ჩემი გაცრიატბული ფეხებიო...“ და უტყრავდება გული გოგარის სწავლაზე... ანებებს სკოლის თავს

და შედის ჯამაგირზე, რომ შეეშველოს დედას... ეს მაინც არ შედის საქმეს... ოჯახს ისევ უჭირს... ეს უწყობდა დიდი დრამით თავდება. უწყამლობით უყვლება უფროსი შვილი ნიკოა. რამდენიმე წლის შემდეგ ანთებით ხელში უჭერდა უფროსი შვილი ბავარტა... გადის დრო... სალომეს ჯერ ისევ ქარის სიკაცხულში სადღაც ვადიდებარა ვა ყველაზე უფროსი შვილი ლევანი. აი მოდის ბათუმიდან დედა: იგი სიკვდილის პირადაა, აწვევენ ქირისუფალს... სალომე სასოწარკვეთაში არა ვარდება. ჰვიდის საბანს საგზაო ხარჯებისათვის და მარტო მისთვის სრულიად უცხო ქალაქში... მისაწირი შეიღს... მოურჩა... ჩამოიყვანა... გამომჯობინდა ლევანი... იგი მქედელია... გაუწათლებელი, მაგრამ შევცნებული მუშაა... ეს ის დროა, როცა ტყალოში ძლიერდება რევაცია... საჭიროა ჯარისკაცებში მუშაობა. ლევანი ორგანიზაციების დავალებით მუშაობს ყაზარებში... ეწვევა რევოლუციურ პროპაგანდას. ლევანი ხშირად თავის ბინაზე მპარათავს ჯარისკაცების კოლექტივის ხდომებზე... სალომემ იცის, რომ მისი შვილი მიტად საბედისწერო მუშაობას ეწევა... თუ გაუფრთხილება დაპებრიტონ კიდევ... მაინც არ უშლის... პირითი საამაყით ივსება. ყოველმხრივ ხელს უწყობს... როგორც მუშა ქალი, ინსტიტუტი ვკრძანობს, რომ სხვა გზა არის, გახსრწნილი ცარიხის დამზობა შეიძლება მხოლოდ ძალით, სამხედრო გადატრიალებათ... გიორგი ქუჩიშვილი და დაითიო (თურდოსპირელი) ძახსა მძაძავენ, ემბეობან რევოლუციონერ მოძრაობაში... სალომე შვილის შთაბეჭდილია სალომე... აი იმართება დამინსტრაცია... ჰაერი გაჟღერნობდა ასაფეთქებელი ნივთიერებით... ყველა დღემდე წინა მძაძავენ შეიღებს... სალომეც შეიღებინდება, მაგრამ რაი შვილების მიღან თითქმის და დგმა პირველ რიგში... ათ უფეუტრება დატრიალებდა, დაე მერე ჩემს შვილებთან დავიფრთავო...
 აი გიორგი უკვე ქუჩიშვილის ფსევდონომით აქლერეს რევოლუციურ ჰანგებს... იგი ჰხდება ბარაკების პოეზიის დამამუშვენებლად... სალომესაც მერე არა უნდა რა... უხვსდება ანაგი... მართლმან გიორგიცა და სხვა შვილებიც კვლავ მისი ხელში შემაცქერალნი არიან, მაგრამ არ ამუშაობენ, თვით ლუკმას იმურებენ, მათ კი ჰყვე-

ბავს. აი გათავება დათიკომ გიმნაზია. დედა უნივერსიტეტში ისტუმრებს და უგზავნის წვითა და დაგვით ნა. შოვ გროშებს... თონა წულაყ განვლო. გაათავა უნივერსიტეტი... სალომე ამასობაში სრულიად ვატყდა... გადაიხრწნა... მუხლები დაუბედა... გული დასა... ნიათი ვაძირეალა... იწუნება ეხლა მაინც იღარასი დასვენება... ამაოდ ცარიხის აფთრები ჯერ გიორგის იჭერენ, შემდეგ დათიკოს... ისევ დამანივა სალომეს გულსა სეველის მარწუხებით...
 ყიათინა ზამთარი... ყინვა... გრივალი... წულში მოკაკული სალომე დადის ცისმარე დღე მეტხში... შვლი ტუთი უღდება აიად და ვადჰკავა სამკურნალით ცხე-ში... იმ შორეულ გზას მისდევს ფეხით და მისტიარის თავისი უბედურებას... სწყველის ციხის რუსს კაღღეს... თვე მისდევს თუას... გადის წელი... მაინც არ უშვეგინ მის პირმშოს... სალომე მეტხიდან რომ ბუნდება—ისევ სარეცხსა და საკეავს ანდომებს დანარჩენა დროს, რომ შვილი არ დაეჩაგრის მიუხედელობით...
 მუშაობს ასე ცისპარე დღე... ლამით მის მტანჯავი ფიქრები ცოცხალი კატეზივით მოქნიან მისი თთახის ყოველი კუთხიდან და ემუქნებიან უსასობით... სალომე აც მათ ეუფება. ოკროს სიწმინდეს ცეცხლში ვტყავო-ლობთ, კაცის სამედგრეს კი—ტანჯვაში. სალომეც მწინედება.

როცა ეღარსა შვილებს განათიფულებას,—სრულიად ვარდებენ... ვასე მკონია ერთი ავი დღე არ მინახიათ—ამბოდი იგი. სალომე ასეთს სეცვარულს მარტო შვილებისადმი კი არ იჩენდა—მას სითბო, აფერის და სიყვარული სხვებისთვისაც ჰკონინდა... აიბტრძავა რომ მის ყველა პატვის სცემდა... თითქმის ყველა საზოგადო მოღვეუ საკუთარი დედასავით ესიყვარლებოდა... ამწარიად, სრულიად დაეცკაცა ეცილები. ახლა შვილიშვილებს აღზრდას იწყებდა... მათაც ღირსეულად აღზრდიდა კიდევ რომ... ერთ დ მეს... ერთ საბედისწერო ლამეს ის შვილების მალულად გასულა თთახიდან და მეორე დღეს სამინდამ ანბავდა გეგლის სისინით დავეს ლა მისი შვილები... სალომეს მტკავარში თავი დაებრეო

ტირიფი.

ს ა თ ა ტ რ ი დ ა ც ხ ო ვ რ ე ლ

ქართული დრამის ახ. ბამ იანე 7 დანდა ჩვენთვის უცხო პოლიტიკური პიესა „მოდის დღეუკა“. სადაც აწერლობა მღვდლებს და მათი ოჯახისთვის უწყეო მღვდლმარობა ერთის მხრივ, და დღევანდელი უღმობილო და მჭირავებელ ბურჟუაზიის, მეორე მხრივ.
 ნინო ჩხვიჭი დიდის როლში დრამატულ ადგილებში იპყრობდა მთელი დარბაზის ყურადღებას, მაგრამ თითონ პიესა ხშირად აყენებდა მსახიობს უხერხულ მდგომარეობაში, როგორც მაგალითად მე-4 მოქმედებაში. ა. იმ და შვილი უჯრობითაც კარგად ასრულებდა ყაიხისებურ პეტრის როლს. ნეტა ქეთიმე გვარიანად სძლია ქალიშვილ ოის როლს, თუმცა ქალიშვილის მისთვის შესაფერის არ არის. შესანიშნავად ჩაატარა რუსულ-გული „ხაჯინის“ როლი მატარაქიმე. როგორც ყოველთვის უნაყოფი თამაზობდა გამაყრეცი, იმის სიამოანე წარუშლული შთაბეჭდილება დისტრია მაყურებლებზე: ანთიანი, მშობლივი ხმით დაზნაყებულ ხალხის ნამდვილად ბელადს გვიჩენა. კარგი იყო არამთიმე—მეჩავი მოხერხედ და ახალგაზრდა მსახიობი შედგა ქორელი თავის პატარა, კობხა როლში. განსაკუთ-

რებით უნდა მოვიხსენიოთ მერი ქორელი, ეს ჯერ თითქმის კიდევ ბავშვი, მაგრამ, როგორც დავგანახვა ამ საღაშის, დიდი და უტყუარი დრამატული ნიჭის პატრონი. უსტრუთო ვაზრდა და წარამტება. ინფ.

რუსთაველის თეატრში სიმეორ აკადემიურ სახელმწ. დრამამ ის. ალხინაიხის რეჟისორაბით დეკ. 24 დანდაკ. სალათლიანის „ერთი ხაჭკო მიწისათვის“ დრ. 3 მოქ. 4 სურ. მიმდინაწეუ სესონში (1924—5 წ.), უმეტესად ნათარგმნი პიესები იღდმის, მხოლოდ ეს მესამე პიესა ორიგინალურია. მატომაც საზოგადოება დიდ ინტერესით დაესწრო საზოგადოდ უნდა ითქვას, რომ ჩვენ საზოგადოებას ორიგინალური პიესები უფრო უყვარს. ლ. სლათლიანის პიესის შინაარსი აღებულა ქაავარის (ბაიახეთის მარ.) ცხოვრებლად. შემსრულებლებზე შემდეგ.

სურენ აგჩიანი

ხელმძღვან. ლი: კოლევია.
 რედატორი-გამომცემელი: იოსებ იმედაშვილი.

ა. კ. ფ.-ტ. სახალსო კავშირის სამმართველო

ა ც ხ ა ლ ე ბ ს

სამხატვრო შემოქმედებას

ტფილისის გადაწყვეტილი რადიო-სადგურის შენობის პროექტის წინაშეს (ფასადის) შედგენაზე.

ხელოვნების მიხედვით წინაშე უნდა იყოს შედგენილი კართულ ეროვნულ ელფზე (სტილზე) და ეთანხმებოდეს შენობის გეგმას და ტენიკურ მოთხოვნებს, რომლის შესახებ ცნობები შეიძლება მიიღოს ფ.-ტ. ოლქის რადიო საინსპექტორო ნაწილში (რუსთაველის პროსპ. № 43).

წინაშე უნდა იყოს წარმოდგენილი ნახაზის

სახით, მასშტაბით არა ნაკლებ 1:84 სა, ფანქარის ან ფერადის საშუალებით და ხელმოწერილის პირობითი (რამე ფსევდონიმით). მასთან ერთად უნდა იქნეს წარმოდგენილი დაბეჭდილი კონვერტი იმავე ფსევდონიმის წარწერით, რომელშიაც უნდა იყოს მოთავსებული სახელი, მამის სახელი და გვარი პროექტის შედგენისა და აგრედვე მისი სწორი მისამართი.

უკანასკნელი ვადა ნახაზის წარმოდგენისა დანიშნულია მიმდინარე წლის 25 იანვარს.

ორ უკეთეს ნახაზში, მსაჯულების (ეიურის) გადაწყვეტით, მიეცემა ჯილდო 1-ში - 150 მან. და 2-ში - 100 მანეთი.

მუთლოღო ოკრი კვირა

ვისაც სურს კარგათ იაზად შეიოსოს
დაქარაბით მივართით

„გრ უზ შემოქმედებ“-ის მალაზიებს:

1. რუსთაველის პროსპ. № 11, ტელ. 11—38.
2. მადათოვის კუნძული, ტელ. 17--96.

სეზონის გათავების შემდეგ დანიშნულია დამსაღებულები ტანისამოსის გაუიდვს შედგათიან ფასებში; შედგათი 5—40 ჰროცენტამდე.

არის მრავალი სხვადასხვაზვარი ჟალაზუვალი წამოსასხამივი.

13 იანვრიდან 1-ლ თებერვამდე

13 იანვრიდან 1-ლ თებერვამდე

მუთლოღო ოკრი კვირა

სათეატრო კალენდარი

1924-25 წლის სეზონი

თვე და რიცხვი	დღე	რუსთაველის თეატრი	საოპერო თეატრი	წითელი თეატრი	პლენანოვის თეატრი	მუშათა ცენტრ. კლუბი
იანვარი, 18	კვირა	„სინათლე“	მასწ. ყრილობა		ალმ. საქა. საოლქ. სასამართ. სხდომა	
19	ორშაბათი				სურათი „და-კარგული საუნჯე“	
20	სამშაბათი	ივ. მკედილიშვილის საღამო	მეფის საცოლე		სურათი დაკარგული საუნჯე	
21	ოთხშაბათი	ლენინის დღე	ლენინის დღე		ლენინის კუთხის გახსნა	
22	ხუთშაბათი	გაბუნაურტბული მდამიო	თავადი იგორი		ქართ. წარმოდგენა	
23	პარასკევი	თურქული ღრამა	ფრა-დიავოლო		პარტიული დღე	
24	შაბათი	ლატავრა	გოფმანის ზღაპ.		„Красный орлекин“	
25	კვირა	გრიტიგორიანის იუბილე	აბესალომი		ქართ. წარმოდ. „მე მოვკალ“	

ტფილ. ქალაქის ლომბარდი

(ლორის-მელიქოვის ქ. № 8) ამით აცხადებს, რომ კვირას 18 იანვარს დილის 11 საათზე დანიშნულია

საპროპაგანდა

ვადგასულ გიროებისა. გასაყიდი გიროების ნომრები გამოცხადებულია ლომბარდის დარბაზში.

ჩემი „მსხმეთა“

(ვერის დაღმართის ქიში. ყოფ. ზემელს-აფთიაქს ქვეშ)

ახალთახალი სანოვაგე, საუბზე შერჩეული, ღვირვები ბუნებითი ნაირ ფირმების.

სადილი | ვახუშაძე

1-6 საათ. ღამის 3-მდე

ყოველდღე დაკლებულ ფაქტში. მუსიკა ღამის 2 საათ.

პარტივისციებით ხერგო კახეთელიძე.

მ შ ი შ ი

ა. დ. ალექსიძე

(ტრინტევის ქ. № 10)

ვიანობა და ჭალთა ავადმყოფობა

იღებს ავადმყოფებს საღამომობით 4-7 ს.მდე

(სამშაბათის გარდა) 10-1

ფოტოგრაფია ივ. შვანიძე

(რუსთაველის პრ. № 8, „ზარია ვოსტოკა“-ს რედ-ქციის გვერდით, ეზოში, მუშათა სასახლის პირ-დაპირ)

ასრულებს ყოველგვარ

საფოტოგრაფიო სამუშაოს

სუფთად,

ხელოვნურად,

სწრაფად.

8-5